

— R ý m a ř o v s k ý —

horizont

SVĚT RÝMAŘOV

Čtrnáctideník regionu Rýmařovska

číslo 8/2017

vyšlo 21. 4. 2017

cena 15 Kč

**Základní škola praktická oslavuje
sedmdesát let**

**V rýmařovské knihovně proběhla
na Zelený čtvrtek noc plná her**

ročník XIX.

**Čtvrtý koncert ve fabrice:
Už jsme doma a americký jazzman**

**Jaroslav Dušek vyprodal Čtyři dohody
i tu Pátou**

**Lezci TJ Horal Rýmařov zdolali čtvrtou
osmitisícovku**

Velikonoce v regionu

Na hradě Sovinci byl o Velikonocích připraven zajímavý program. Vystoupili například šermíři Memento Mori, děti střílely z luku...

... tančily půvabné tanečnice Perchty von Bladen

Na farmě u Křenků ve Stránském se narodila jehňata

Na Velký pátek pořádala Římskokatolická farnost v Rudě křížovou cestu od kostela Panny Marie Sněžné na Křížový vrch – tématem byla rodina

V řezbářské Pradědově galerii U Halouzků děti hledaly poklad, vyřezávaly píšťalky z proutí a užívaly si zahradní atrakce

Pár slov... o potížích se psaním

Nastala nám doba maturit. Letos trochu dříve než v předchozích letech, protože hodnocení písemné práce z českého jazyka přešlo ze škol na Centrum pro zjišťování výsledků ve vzdělávání, a to by nestihlo všech přibližně sedmdesát tisíc textů opravit během dvou týdnů, jež byly na tuto činnost vyhrazeny dříve. Bůh ví, jak rád bych ctěné čtenářstvo Rýmařovského horizontu pobavil šfavnatými úlovkami nespoutané kreativity adeptů zkoušky z dospělosti (jak jsem byl učinil již r. 2012), ale zatím nemohu, protože nemám dostatek třeskutého materiálu. Slibuji však, že tak učiním příště měrou vrchovatě natřesenou. Mé dnešní téma tedy bude méně zábavné, ale se slohy související – zvolil jsem totiž problematiku samotného psaní.

Mohlo by se zdát, že my češtináři dlíme na úpatí literárního Parnasu a shlížíme s despektem na pokusy ostatních osedlat si okřídleného Pegasa či aspoň poctivého valacha slov. Nic však není vzdálenějšího pravdě. Ano, někdy se pokoutně i zjevně bavíme „podařenými“ formulacemi, na něž při čtení čehokoliv narazíme (popřípadě si rveme zbytky porostu z různých částí těla – ostatně jak se nechytit za hlavu u titulku „Letadlo spadlo při neúspěšném pokusu o přistání na dva domy“, jenž nám vlastně tvrdí, že letadlo zkoušelo přistát na dvou domech), ale většinou s pisateli a hlavně se svými žáky soucítíme.

I my totiž trpíme, máme-li psát z musu, když to vyžadují okolnosti a povinnosti (což je ve škole, stejně jako v běžném životě, poměrně častý jev). V tom jsme si my psavci všichni bez výjimky rovni. V prvním verši první kapitoly Evangelia sv. Jana sice stojí – „Na počátku bylo slovo...“, ale to se týká tvoření světa. Při tvoření textu stojí na počátku, světe div se, papír. Nebo dnes, v době IT, computerů, tabletů a telefonůkrát chytřejších než jejich majitelé, obrazovka, resp. displej. Co ovšem klasické i moderní médium spojuje, je fakt, že před započítím psaní jsou obě prázdná. Již velký řecký filosof Aristoteles učinil ve 4. století před naším letopočtem objev, že sama příroda pocituje strach z prázdnoty – horror vacui, a proto případnému vzniku prázdna klade odpor. Pozdější fyzika sice tuto hypotézu vyvrátila, ale já mohu její platnost v oblasti psaní potvrdit léty pozorování i vlastní zkušeností.

Sedíte před monitorem či papírem a čekáte na inspiraci, která se ne a ne dostavit. Žádná múza vás nehodlá políbit na čelo či jinam, Pegas vám výsměšně řehťá někde vysoko nad hlavou a strach z prázdna na vás doléhá čím dál tím víc. Krajní reakce na tento tlak jsou dvě – někdo je ochromen tak dokonale, že mlčí jako Julek Fučík v *Reportáži psané na oprátce* a nenapíše nic, někdo je dotlačen do grafomanického výlevu a chrlí ze sebe slova stejně zběsile jako Arnold Schwarzenegger střely z rotačního kulometu na predátora. Ve školních škamnách je výsledkem první reakce známka nedostatečná, výsledkem druhé ve světě za školní zdí pak hromady neprodejných knih (Václav Klaus se svými „Roky...“ by mohl vyprávět).

A co my ostatní? Pokud se neuchýlíme ke stimulantům a látkám otevírajícím průhledy do paralelních vesmírů (jejichž pořizovací cena však není nejmenší a shánění i konzumace jsou často na hraně zákona), začínáme nesměle spojovat písmeno k písmenu a sázet jedno slovo za druhým, doufajíc přitom, že si přivolají na pomoc své bratry a sestry

a že nakonec vznikne i text, který se dokonce dá přečíst do konce. A protože se psaním je to jako se sportem – pokud trénujete, výkonnost roste – může se leckdy stát, že i touto metodou spatří světlo světa obstojně čtivo.

Nebudu čtenářům RH, na něž jsem se přímo obracel v prvním odstavci (a kvůli vyvážené kompozici tak činím i v odstavci posledním), lhát – výše popsanou metodou vznikl i můj dnešní příspěvek. Obohatil jsem jej ještě o variantu postupu, díky němuž se zrodil *Český snář* Ludvíka Vaculíka. Ten po událostech spjatých se vznikem Charty 77 prožíval tvůrčí krizi, a tak na radu přátel začal psát o tom, proč nemůže psát. Obdobně i já – ještě když jsem usedal ke klávesnici, nevěděl jsem, o čem vlastně mám psát. Proto jsem zkusil tematizovat problémy spjaté se samotným procesem vzniku textu, ač jsem si dobře vědom, že osud epigonů je trudný – zůstávají totiž v permanentním stínu těch, které napodobují. Přesto si dovolím možná bláhově ponechat alespoň jiskřičku naděje, že můj těžkonohý valach svou stáj najde a svůj náklad úspěšně dopraví.

VlaSt

V tomto čísle najdete

Zdravotnictví

Lidé s andělskou duší stále žijí str. 5

Školství

Informace k zápisu do mateřských škol str. 6

Základní škola praktická oslavuje sedmdesát let str. 8

Zuškaband koncertoval ve slovenských Rajeckých Teplicích str. 8

Středisko volného času Rýmařov

Stupkovo kvarteto zahrálo po třech letech v Rýmařově opět bravurně str. 9

Jaroslav Dušek vyprodal Čtyři dohody i tu Pátou str. 10

S Jaroslavem Duškem o svobodě, Toltécích i běžném životě str. 11

V Rýmařově se bude natáčet televizní dokument str. 17

Městské muzeum a Galerie Octopus

Jak se slaví svátky jara u nás a v Polsku str. 19

Městská knihovna

Tipy na nejlepší audioknihy str. 22

Můj šálek čaje – nová generace

Jostein Gaarder: Dívka s pomeranči str. 22

Jazzclub

Čtvrtý koncert ve fabrice: Už jsme doma a americký jazzman str. 23

Z okolních obcí a měst

V Horním Městě vznikl Hornický spolek str. 24

Franz Brixel: Horská kronika

Malíř prasat; Pán von Mantel str. 25

Z historie

Výzkum lokality Burgetův statek (2)
Stopy nejstaršího opevnění města a jeho paralely str. 26

Kam na výlet

Na Skříteck se málem jezdilo vlakem str. 28

Sport

Čtvrtá osmitisícovka byla zatím nejtěžší str. 29

Mladí horolezci v závodech Moravskoslezského Gekona str. 30

Ilustrační foto, zdroj: www.narrativemedia.cz

Foto na titulní straně:

Redakce – Velikonoce v Pradědově galerii U Halouzků

Aktuálně z města

MĚSTO RÝMAŘOV

náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov

TAJEMNÍK MĚSTSKÉHO ÚRADU RÝMAŘOV VYDÁVA

v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků
a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

OZNÁMENÍ O VYHLÁŠENÍ VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ na pozici referenta odboru stavební úřad

Místo výkonu práce:	Městský úřad Rýmařov
Předpokládaný nástup:	1. července 2017, popř. dle dohody
Pracovní poměr:	na dobu určitou (po dobu trvání mateřské a rodičovské dovolené)
Pracovní úvazek:	1,0
Platové zařazení:	10. platová třída – v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, a nařízením vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, vše ve znění pozdějších předpisů + osobní příplatek
Nabízíme:	možnost získání bytu, systém zaměstnaneckých výhod
Požadavky:	splnění povinností dle § 6 odst. 4 a předpokladů dle § 4 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Jiné požadavky:

- požadované vzdělání: ukončené vysokoškolské studium v bakalářském studijním programu se stavebním zaměřením,
- základní orientace v právních předpisech (zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů),
- velmi dobrá uživatelská znalost práce na PC a internetu,
- komunikační schopnosti, profesionální vystupování, odolnost vůči stresu,
- odpovědnost a preciznost, důslednost při dodržování zákonů, organizační schopnosti, vysoké pracovní nasazení,
- řidičský průkaz skupiny B výhodou

Předpokládaný rozsah pracovní činnosti:

- výkon státní správy na úseku stavebního úřadu v daném správním území podle zákona č. 183/2006 Sb. v platném znění a jeho prováděcích předpisů

Písemná přihláška zájemce dle § 7 odst. 4 zákona 312/2002 Sb. musí obsahovat tyto náležitosti:

- jméno, příjmení a titul uchazeče,
- datum a místo narození uchazeče,
- státní příslušnost uchazeče,
- místo trvalého pobytu uchazeče,
- číslo občanského průkazu nebo číslo dokladu o povolení pobytu, jde-li o cizího státního příslušníka,
- datum a podpis uchazeče

K přihlášce přiložte:

- životopis s údaji o dosavadních zaměstnáních a o odborných znalostech a dovednostech týkajících se požadavků tohoto výběrového řízení,
- výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce, u cizích státních příslušníků též obdobný doklad osvědčující bezúhonnost vydaný domovským státem, pokud takový doklad domovský stát nevydává, doloží se bezúhonnost čestným prohlášením,
- ověřenou kopii dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání

V přihlášce dále uveďte:

- kontaktní údaje – telefonní číslo nebo e-mailovou adresu

Místo, adresa a způsob podání přihlášky:

- osobně na podatelně Městského úřadu Rýmařov, náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov nebo poštou s datem odeslání nejpozději **17. května 2017**

Lhůta pro podání přihlášky:**17. květen 2017**

Vyhlašovatel si vyhrazuje právo zrušit toto výběrové řízení kdykoliv v jeho průběhu nebo místo neobsadit.

Rozhodnutí výběrové komise bude uchazečům oznámeno písemně. Uchazeč nese náklady, které mu účastí ve výběrovém řízení vznikly (§ 9 odst. 6 zákona č. 312/2002 Sb.). Podáním přihlášky uchazeč souhlasí s tím, že zadavatel bude pro potřeby výběrového řízení nakládat s jeho osobními údaji. Po ukončení výběrového řízení budou dokumenty s osobními údaji a výpis z RT zaslány doporučenou zásilkou zpět uchazečům.

Bližší informace v případě dotazů podá Ing. Jiří Furik, tajemník MěÚ Rýmařov, tel.: 554 254 132, popř. vedoucí odboru stavební úřad Ing. Iveta Pochylová, tel.: 554 254 301.

Ing. Jiří Furik, v. r.

Zdravotnictví

Lidé s andělskou duší stále žijí

Na konci března byla v Hudebním divadle Karlín titulem Sestra roku 2016 oceněna porodní asistentka Podhorské nemocnice v Rýmařově Marie Volková, která titul získala zaslouženě za celoživotní dílo v ošetrovatelství a dále pro svou neutuchající energii, pracovitost a ochotu pomáhat. O čtyři roky dříve byla vyhlášena nejlepším pracovníkem holdingu Agel. Patronkou březnové akce byla Dagmar Havlová za Nadaci Dagmar a Václava Havlových VIZE 97, zaštiťuje

ji Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a primátorka hl. města Prahy. Odborným garantem soutěže je Česká asociace sester.

Zdravotní sestru Marii Volkovou z Podhorské nemocnice v Rýmařově jsme pozvali k redakčnímu mikrofonu, abychom jí položili několik otázek, které souvisí nejen s jejím posláním, ale i s životním postojem.

rozhovor

Maruško, když jsi nastupovala na střední zdravotnickou školu, tuším v roce 1974, jaké jsi měla plány a představy? A proč sis vybrala právě tuto profesi?

Nedovedla jsem si představit, že bych měla dělat něco jiného. Odmalička jsem ošetřovala, co se dalo. Zvířátka, panenky na hraní, prostě všechno. Bylo mi to dané. Byla jsem malá doktorka. Možná i proto, že jsme bydleli pod nemocnicí, takže moje dětství se odehrávalo i v areálu nemocnice. Viděla jsem přicházet a odcházet sestřičky a vždy jsem měla pocit, že jsou to hodní a krásní lidé. Později jako žákyně jsem docházela do Červeného kříže pomáhat starším lidem umývat nádobí, uklízet jim doma. A dodnes si pamatuji, že moje první ocenění za péči o seniory přišlo z tehdejšího periodika Rudé právo. Dostala jsem odznáček Kosmík, který mám dodnes schovaný.

Byl někdo v rodině z branže?

Maminka byla pěstounka a sestra se původně hlásila ke studiu na dětskou sestru, ale v té době byly při přijímání na střední zdravotnické školy velké nároky nejen na prospěch, ale člověk musel mít i odpovídající doporučení a předpoklady, takže tenkrát ji nepřijali.

Po škole jsi nastoupila jako všeobecná sestra na zdejší gynekologické oddělení, pak sis zvýšila odbornost studiem oboru porodní asistentka, později jsi vystudovala obor sestra specialista v gynekologii a porodnictví. Od roku 1994 jsi zastávala pozici

vrchní sestry gynekologicko-porodního oddělení a pod tvým vedením tohoto oddělení získala nemocnice v roce 2004 titul Baby Friendly Hospital (nemocnice přátelská k dětem). Zasloužila ses o založení výjezdové skupiny rychlé lékařské pomoci v Rýmařově. Po vzniku Podhorské nemocnice v roce 2005 jsi byla jmenována do funkce manažerky ošetrovatelské péče a od roku 2006 pracuješ v gynekologické ambulanci. Jak vnímáš všechny své aktivity s odstupem času? Vzpomenes si ještě, jaký byl tvůj první dojem, když jsi poprvé nastoupila do zaměstnání? Měla jsi z něčeho strach?

Všechno, co jsem prožila a co následovalo po nástupu do zaměstnání, vnímám jako nejlepší cestu, kterou jsem se mohla vydat. Nelituji ničeho, co jsem udělala v práci, spíš mě mrzí, že jsem některé věci nestihla. Při nástupu jsem si spíš připadala jako hloupé káče. Praxe, kterou získáš při studiu ve škole, je nedostačující a začínáš vlastně úplně od nuly. Hodně záleží na tom, jaké máš štěstí na kolektiv pracovníků, kteří ti jsou oporou a dobrými učiteli v praxi, jaké máš štěstí na šéfy, na vrchní sestry. Já měla to štěstí, že tam byli lidé, kteří mě velice rychle uvedli do praxe. Byla jsem celá rozechvělá, pamatuji si ty první dny po nástupu moc dobře. Zároveň jsem chtěla být dobrá.

Řekla jsi, že tě mrzí, že jsi některé věci nestihla. O které věci šlo? Já to vždycky tak říkám, že věci, které dělám, mě nemrzí, že by mě spíš mrzely věci, které jsem nestihla. Konkrétně nevím, co jsem ještě mohla stihnout. Ocenění, které jsem obdržela za celoživotní přínos v ošetrovatelství, vnímám jako nejvyšší ocenění své práce. Takže v současnosti si myslím, že moje práce je oceněna, a nemám pocit, že jsem měla stihnout víc. Za to, co jsem stihla, jsem ráda.

Jaké jsi měla pocity, když byl v roce 2003 ukončen provoz gynekologicko-porodnického oddělení rýmařovské nemocnice? Cítila jsi bezmoc nebo lítost?

Samozřejmě, vždyť porodnictví byla moje srdeční záležitost, a je dodnes. Ovšem současně s těmi emocemi jsem věděla, že je to tak správné. On to nebyl jen jeden faktor, pro který byl provoz ukončen. Jednak to byla ekonomická stránka – v tom roce jsme porodili jen sto osmdesát dětí. Náš region se pomalu vyliďoval, bylo stále méně rodiček, nehledě na to, že přestaly sloužit dětské lékařky, chyběl neonatolog, byl nedostatek dětských sester. Jinými slovy nebyl ten správný komplement pracovníků, který by zajistil odborný chod porodního oddělení. A jen připomenou, že dříve než byl ukončen provoz porodního oddělení, bylo uzavřeno dětské oddělení. Dalším silným argumentem pro uzavření porodního oddělení byl daný limit 450 porodů za rok, a to jsme nesplňovali.

A položila sis v tu chvíli otázku, co bude dál?

Určitě. S tím souvisela řada kroků, které následovaly. Bylo to v době, kdy v nemocnici docházelo k další restrukturalizaci. Musely se přeskupit zdravotní sestry, z chirurgického a gynekologicko-porodního oddělení vzniklo jedno oddělení operačních oborů.

Věděla bys, kolik jsi za svou kariéru odrodila dětí?

Přesně by se to dalo samozřejmě dohledat v porodních knihách, ale to by zabralo hodně času. Přibližně to bylo asi osm stovek dětí, které jsem odrodila nebo byla u porodu účastna.

Když se ohlédneš zpátky, jaké jsou změny v porodnictví proti letům, kdy jsi začínala jako všeobecná sestra? V čem se změnil přístup nastávajících maminek a v čem se zlepšila zdravotní péče v oboru gynekologie?

Změny tady určitě jsou a ne malé. Před více jak třiceti lety neměly maminky internet, nebyla různá média, která by je informovala o tom, co jim porodnictví může nabídnout. Dnes existují alternativní způsoby porodů, je tady skupina porodních asistentek, která vede porody v domácnosti, je celá řada věcí, které jdou neuvěřitelným tempem dopředu. Nastávající maminky mají dnes daleko větší nároky na péči, mají možnost vybrat si porodnici nebo způsob porodu, lze odbourat porodní bolesti prostřednictvím epidurální analgezie, je zde možnost přítomnosti otce nebo dudy u porodu. Dula, která rodičku doprovází, jí pomáhá nejen psychicky, ale i fyzicky. Je to celá řada věcí, které dříve nabízeny nebyly. V gynekologii se objevily nové vyšetřovací metody. Ultrazvuk byl, když jsem začínala, jen v Olomouci, začaly se používat hystroskopy, laparoskopické přístroje, je to celá řada věcí v medicíně, která

jde neuvěřitelným tempem dopředu, nejen v gynekologii.

Tvé pracovní aktivity neznačí hranici. Vedeš předporodní kurzy a tělocvik pro těhotné, své pacientky dokonce navštěvuješ i doma. Přednášíš na školách a seznamuješ žáky z riziky vstupu do sexuálního života, dospívajícím dívkám představuješ prostředí gynekologické ambulance. Dokonce vedeš místní organizaci Českého červeného kříže. Jak se dá veškerá tato činnost zvládnout?

Řada mých aktivit souvisí se zájmy z dětství. V Červeném kříži jsem pracovala a pomáhala jako žákyně, takže několikaletá činnost vyústila logicky v to, že jsem se stala předsedkyní místní skupiny. Gros naší rýmařovské skupiny spočívá v ošacovacím středisku, které sídlí v budově Městských služeb a Bytermu na Palackého ulici. Ošacení poskytujeme lidem potřebným a sociálně slabým nebo po návratu z detenčního zařízení. V tom směru máme velmi dobrou spolupráci s odborem sociálních věcí Městského úřadu Rýmařov. Dále spolupracujeme s Diakoníí Broumov, která naše přebytky přeposílá dále, takže ani jediný kus oděvu, který nám naši občané věnují, nepříjde nazmar. Každý rok naše středisko navštíví asi tři sta klientů. Tuto práci dělám ráda a vždycky mám pocit, že to, co mohu pro člověka udělat, mně jednou bude přičteno k dobru. K činnosti Červeného kříže patří ještě další aktivity – přednášky o první pomoci, pomoc při přírodních katastrofách, humanitárních akcích a další. Co se týče přednášek pro žáky a studenty, příležitostně spolupracuji se základní školou i s Gymnáziem a Střední odbornou školou Rýmařov. Přednášky jsou koncipovány vždy tak, aby vhodně zapadaly do učiva. Pokud jde o časovou náročnost všech mých aktivit, člověk si musí vše dobře naplánovat a určit si priority. Někdy je to i na úkor rodiny, ale já to беру tak, že to musí být. **Několik let jsi byla členkou zastupitelstva města. Jak na to období vzpomínáš? Podařilo se ti prosadit některé cíle, které sis jako zastupitelka předsevzala? Kdybys dostala znovu nabídku být členkou zastupitelstva, šla bys do toho znovu?**

Členkou zastupitelstva jsem byla jedno a půl volebního období, což

je šest let. U mě to nikdy nebyly konkrétní, ale spíš globální cíle z pohledu rýmařovského patriota. Vždy jsem měla ohromnou radost, když se podařilo prosadit a dokončit dobrá věc, ať se již jednalo o rekonstrukci náměstí nebo jen o dílčí věci, kterých se v našem městě podařilo dosáhnout. Navštěvovala jsem komise, které nebyly vzdáleny mé profesi – sociálně-zdravotní komisi a komisi životního prostředí. Mám dobrý pocit, že jsem malým dílem pomohla něčemu, čeho se ve městě dosáhlo. A pokud bych dostala znovu nabídku být členkou zastupitelstva, asi bych neodmítla, ale přesvědčena o tom dnes úplně nejsem. Mohu říci, že Rýmařov za posledních pár let neuvěřitelně zkrásněl, podařilo se realizovat řada investic. Je vidět, že určené a získané dotace byly správně využity. A to je moc dobře.

Můžeš se zmínit o svých zálibách? Víš, že k nim patří i zahrádka.

Zahrádka mě opravdu dobíjí. Ovšem ne vždy tomu tak bylo. Pamatuji dobu raného mládí, kdy mi bylo zatěžko se dotknout hlíny a ušpinit si nehty. Bylo to období vzdoru. Ale dnes zahrádku miluji a jít po práci něco pohrbat, pokopat nebo si sednout, dát si kafe na sluníčku, to mě hodně dobíjí. Mám ráda slunce a teplo, takže nepohrdnu dovolenou u moře, odpočinout si, relaxovat, taky ráda jezdím na kole, a aby to bylo snazší, tak na elektrokole. Moc ráda čtu, i když v poslední době spíše odborné knihy, ve zdravotnictví je potřeba se stále vzdělávat. A málem bych zapoměla, občas s kolegy z práce hrajeme kuželky, tady ve vitríně jsou naše úspěchy – poháry a medaile.

Které místo na světě je ti nejbližší?

Jedno takové místo opravdu mám. To místo vnímám spíš pocitově. Chodili jsme tam s rodiči. Vyrázili jsme celá rodina, vzali kotlíky a pěšky došli do areálu hornoměstské zatáčky, tenkrát tam ještě nestála lyžařská chata. Tekl tam potůček s čirou vodou, na něm byl vodní mlýnek. Uvařili jsme gulášovou polévku, všichni jsme si zahráli – vyrobili si sukynky z kapradí. Máme to i na fotkách a toto je mé dětství. Tam se moc ráda vracím.

Děkují za rozhovor.

JiKo, foto: archiv M. Volkové

Kardiologická ambulance informuje

Od května 2017 začínáme provádět rutinní kontroly implantovaných kardiostimulátorů a implantabilních defibrilátorů (ICD) od výrobců Biotronik a St. Jude Medical. V dalším období předpokládáme kontroly přístrojů od dalších výrobců. Objednávky ke kontrolám přijímáme denně od 7:00 do 12:00 na tel. č. 601 106 806. *MUDr. Marie Lazárová – Kardiologie Rýmařov*

Školství

Zápis do mateřské školy v Rýmařově

Novela školského zákona pozměnila předškolní vzdělávání hned v několika věcech. Nejpodstatnější změnou je povinné předškolní vzdělávání pro děti, které do 31. srpna 2017 dosáhnou věku pěti let. Rodiče a zákonní zástupci dětí (dále jen „rodiče“) mají několik možností, jak požadavku zákona vyhovět.

Docházka dítěte do mateřské školy, kam jsou v tomto případě děti přijímány přednostně (vztahuje se pouze na děti s trvalým pobytem v Rýmařově). Předškolní vzdělávání je pro předškoláky bezplatné, rodiče hradí za dítě pouze stravné. Informace k zápisu dítěte do mateřské školy naleznete níže.

Individuální vzdělávání dítěte musí rodič v době zápisu, nejpozději však do konce května, oznámit písemně ředitelce mateřské školy. Oznámení o individuálním vzdělávání musí obsahovat identifikační údaje dítěte (jméno a příjmení, rodné číslo, místo trvalého pobytu), období, po které bude dítě individuálně vzděláváno, a důvody pro individuální vzdělávání. Dítě v tomto případě může být vzděláváno rodičem nebo jinou osobou, příp. může navštěvovat jiné zařízení než mateřskou školu. Rodiče však musí zajistit účast dítěte na ověření úrovně osvojení očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání v mateřské škole – nejedná se o zkoušku, rodič pouze obdrží doporučení pro další postup vzdělávání.

Vzdělávání dítěte v přípravné třídě základní školy nebo ve třídě přípravného stupně základní školy speciální, které si rodič sám dohodne s ředitelem této školy. V Rýmařově tyto třídy ZŠ Jelínkova 1 ani ZŠ Školní

náměstí 1 nezřizuje, pokud by tedy rodiče měli o tento typ vzdělávání dítěte zájem, musejí se obrátit na jinou základní školu dle vlastního výběru. Přijetí dítěte k tomuto typu vzdělávání však rodiče musí písemně oznámit ředitelce MŠ Rýmařov.

Vzdělávání v zahraniční škole na území České republiky, ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky. I zde musí rodiče přijetí dítěte oznámit ředitelce MŠ Rýmařov.

Pokud rodiče nepřihlásí dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání, nebo jej přihlásí, ale dítě se nebude bez omluvy vzdělávání účastnit, vystavují se stíhání za přestupek, který může být pokutován do výše 5 000 korun.

Jak bude v letošním roce organizován zápis do mateřské školy v Rýmařově? Rodiče mohou se svými dětmi navštívit postupně všechna pracoviště školy, prohlédnout si interiér, vybavení, seznámit se s pedagogy a prostředím školy. Rodiče si s dětmi mohou pohrát, zapojit se do připravených her a činností, informovat se o zaměření jednotlivých pracovišť a prostudovat si jednotlivé vzdělávací programy.

Dny otevřených dveří jsou naplánovány v těchto termínech:

Mateřská škola Rýmařov, Zámecký park 6, Janovice

24. 4. 2017 14:30–16:30

Mateřská škola Rýmařov, Revoluční 30

25. 4. 2017 14:30–16:30

Mateřská škola Rýmařov, Jelínkova 3

26. 4. 2017 14:30–16:30

Mateřská škola Rýmařov, 1. máje 11

27. 4. 2017 14:30–16:30

Při návštěvě školy si rodiče mohou vyzvednout formulář pro zápis dítěte k předškolnímu vzdělávání. Pokud na to zapomenou, nic se neděje – žádost je možno si stáhnout na internetových stránkách školy www.msjelinkova.cz. Žádost má dvě strany – první stranu vyplňují rodiče, druhou pak potvrdí dětský lékař. O přijetí dítěte se zdravotním postižením rozhodne ředitelka školy na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení nebo registrujícího lékaře. Pokud je pro dítě předškolní vzdělávání povinné, nepožaduje škola doklad o očkování. Děti mladší 5 let mohou být přijaty, jen pokud se podrobily stanoveným pravidelným očkováním, nebo mají doklad, že jsou proti nákaze imunní nebo se nemůžou očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

Řádně vyplněnou a podepsanou žádost včetně potvrzení lékaře přinesou rodiče osobně na ředitelství školy **ve středu 10. května 2017** v době od 8:00 do 16:30. Jde o administrativní jednání, proto doporučujeme příchod bez dítěte. K zápisu je nutno přinést také rodný list dítěte a občanský průkaz rodiče nebo zákonného zástupce (doklad o tom, že je dítě přihlášeno k trvalému pobytu v Rýmařově). Žádost o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání bude řádně zaregistrována a její vyřízení podléhá správnímu řádu. Pro nahlížení do spisu před vydáním rozhodnutí je vzhledem k provozním podmínkám školy vyhrazen termín 24. května od 13:00 do 16:00, po dohodě s ředitelkou je samozřejmě nahlížení do spisu možné kdykoli. Stejně tak se rodiče jako účastníci správního řízení mohou vyjadřovat k podkladům pro vydání rozhodnutí.

Ve správním řízení o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání rozhoduje ředitelka mateřské školy podle následujících priorit:

1) děti, které k 31. srpnu 2017 dovrší pět let věku a vztahuje se na ně

povinnost předškolního vzdělávání dle zákona,

- 2) děti, které k 31. srpnu 2017 dovrší čtyři roky věku a vztahuje se na ně přednost při přijímání k předškolnímu vzdělávání dle zákona,
- 3) ostatní děti s trvalým pobytem v Rýmařově k pravidelné celodenní docházce dle data narození dítěte (tj. od nejstarších k nejmladším) do případného naplnění kapacity školy,
- 4) děti, které nemají trvalý pobyt v Rýmařově, k pravidelné celodenní docházce dle data narození dítěte (tj. od nejstarších k nejmladším) do případného naplnění kapacity školy,
- 5) ostatní děti.

K požadavkům rodičů lze přihlídnout pouze při opakované žádosti, tj. dítě nepřijaté k předškolnímu vzdělávání v minulém školním roce, případně umístění dítěte na konkrétní pracoviště, pokud se na stejném pracovišti vzdělává jeho sourozenec.

Na rozhodnutí o přijetí dítěte má ředitelka mateřské školy ze zákona lhůtu 30 dnů, ve složitějších případech pak až 60 dnů. Výsledky přijímacího řízení budou zveřejněny na webových stránkách školy a v jednotlivých budovách mateřské školy vždy u vstupu do budovy a v šatnách. Zveřejněny nebudou jména nebo osobní údaje dětí či rodičů, ale registrační čísla podaných žádostí.

Kontaktní údaje:

Mateřská škola Rýmařov, Jelínkova 3, okres Bruntál

Jelínkova 3, 795 01 Rýmařov

Tel. 732 786 713

E-mail: ms.jelinkova@seznam.cz

Webové stránky: www.msjelinkova.cz

Božena Jarošová, ředitelka MŠ Rýmařov

Pětiboj mezi školami pokračoval druhým kolem

Základní škola Rýmařov, Jelínkova 1, se v Zátoru zúčastnila druhého kola soutěže tří škol v pětiboji Odnaku všestrannosti olympijských vítězů. V pátek 31. března se 49 žáků škol z Lichnova, Rýmařova a domácího Zátora, rozdělených do dvanácti čtyřčlenných družstev, utkalo v pěti disciplínách OVVOV – v trojskoku, přeskoku přes švihadlo, shybech, klíčích a hodu medicinbalem.

Naše škola postavila tři družstva dívek a jedno družstvo hochů. Dívčí družstvo ve složení Karolína Ryšková, Ivana Hořínková, Saša Glacnerová a Ema Žáková zvítězilo a družstvo s Terezou Altmanovou, Veronikou Tihelkovou, Lenkou Valáškovou a Kateřinou Malou skončilo třetí. O deset bodů za nimi skončilo na čtvrtém místě naše třetí družstvo ve složení Tereza Šulíková, Lucie Škarupová, Denisa Daňková a Barbora Tihelková. Hoši složení pouze ze šestáků a jednoho pátáka v sestavě Ondřej Křenek, Ivan Kotlárík, Milan Křepelka a Roland Wenzel skončili celkově třetí.

V jednotlivých jsme byli rovněž skvělí, o čemž hovoří velké množství medailí. V kategorii dívek ročníků 2002–2004 obsadila děvčata druhé a třetí místo díky Karolíně Ryškové a Tereze Altmanové, v kategorii 2005–2007 zvítězila Saša Glacnerová a na druhém místě skončila Ema Žáková. Ani hoši neodešli s prázdnou, v kategorii 2005–2007 celkově

zvítězil Ondřej Křenek a druhé místo obsadil Roland Wenzel. Vzhledem k tomu, že to pro mnohé naše závodníky byly první závody s konkurencí, jsou výsledky velmi nadějně. Ukázaly však, že je třeba ještě mnoho tréninku a úsilí k dalšímu zlepšení. Všechny naše žáky je třeba pochválit za slušné chování na závodech a výbornou reprezentaci naší školy. Velmi mi pomohla i Helena Továrková, která se zhostila role asistentky a fotografky. Zároveň je třeba složit velkou poklonu organizátorce tohoto závodu Mgr. Romaně Lantové s týmem žákyň 9. tříd za pěknou soutěž plnou cen, navíc s výbornou atmosférou, podpořenou tančením zumbly všech závodníků na začátku a konci soutěže. Pro třetí kolo soutěže tří škol, které bude na konci dubna na krásném atletickém hřišti pořádat naše škola, nasadily pořadatelskou lafku hodně vysoko.

Mgr. Miloslav Slouka

ZŠ Rýmařov, Jelínkova 1

Foto: Helena Továrková

Bodovací soutěž základních a středních škol

Od loňského roku se koná v bruntálském okrese soutěž O pohár Asociace školních sportovních klubů v účasti a výsledcích na sportovních školních soutěžích. Toto klání zavedl nový předseda AŠSK okresu Bruntál Mgr. Petr Sekanina jako motivaci pro zlepšení účasti v soutěžích našeho okresu.

V loňském roce získaly krásný pohár za vítězství v této soutěži ZŠ Rýmařov, Jelínkova 1, a Gymnázium Krnov. V průběžném pořadí základních škol letos opět vede Rýmařov, na druhém místě je zatím ZŠ Krnov, Janáčkovo náměstí, a následují školy ZŠ Vrbno, ZŠ a MŠ Zátor a ZŠ Bruntál, Jesenícká. Mezi středními školami je zatím na prvním místě Gymnázium Krnov, následuje Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola Krnov, dále Všeobecné a sportovní gymnázium Bruntál a konečně Střední odborná škola dopravy a cestovního ruchu Krnov. Do konce školního roku se uskuteční ještě řada soutěží, takže nic není rozhodnuto a pořadí se může změnit.

*Foto a text:
Mgr. Miloslav
Slouka,
správce
hodnocení AŠSK*

Základní škola praktická oslavuje sedmdesát let

S kulatým výročím konce války a odsunu německy mluvícího obyvatelstva z pohraničí souvisí i jubilea vzniku řady českých institucí v Rýmařově. Po gymnáziu, knihovně či tělovýchovné jednotě Jiskra si nyní sedmdesát let existence připomíná i Základní škola na Školním náměstí.

Základní škola pro žáky, kteří z nějakého důvodu nezvládali tempo klasické výuky, tehdy označovaná jako zvláštní, byla v Rýmařově oficiálně zřízena Zemskou školní radou v Brně už 1. září 1946, ale učit se v ní začalo až o půl roku později. V jediné třídě vyučoval patnáct dětí učitel a ředitel v jedné osobě Josef Jeřábek, osobnost spojená mimo jiné i se založením rýmařovské knihovny. Během následujících desetiletí se škola potýkala s mnoha obtížemi – s kvalitou výukových prostor a zázemí (několikrát se stěhovala, rozšiřovala a rekonstruovala), se změnami pedagogického sboru i vedení (vystřídalo se v ní sedm ředitelů a několik desítek učitelů) i s nutností obhajovat opodstatnění své existence. Ani v současnosti nemají zvláštní či speciální školy, dnes nazývané školami praktickými, podporu celé společnosti, narážejí na předsudky i opakované hrozby zrušením v rámci tzv. reforem vzdělávání. Všem těmto „turbulencím“ rýmařovská

základní škola praktická už sedmdesát let odolává a dnes je nejstarší institucí svého druhu v bruntálském okrese.

Oslavy jubilea zahájila 3. dubna vernisáž výtvarných prací žáků v galerii U Stromu poznání rýmařovské knihovny. Výkresy, šperky, zdobené nádoby, výrobky z ovčí vlny, objekty z přírodnin nebo kalendáře zdobené pracemi žáků, které škola každoročně vydává, si mohou návštěvníci knihovny prohlédnout do konce dubna.

O týden později se oslava výročí přesunula přímo do hlavní budovy na Školním náměstí. V ní před sedmdesáti lety zvláštní škola vznikla, a přestože ji poté čekalo několik přesunů, např. na Sokolovskou ulici či na ulici Julia Sedláka, od roku 1960 opět sídlí už trvale zde. I sama budova má svou historii, více než dvojnásobně dlouhou (do roku 1945 zde působila německá dívčí obecná škola). Stáří stavby ovšem přináší i nutnost nákladných oprav. V poválečném období bylo v budově např. instalováno ústřední topení, elektroosmóza k odstranění vlhkosti v přízemí, rekonstruovaly se učebny i sociální zařízení. Zásadní úpravy provedl vlastník, město Rýmařov, na hlavní i sousední budově dílen v posledním desetiletí. Ve škole bylo roku 2005 vybudováno bezbariérové přízemí, v roce 2009 byla kompletně

rekonstruována sousední budova, v níž kromě pracovní dílny vznikla moderní cvičná kuchyně a v podkroví školní družina, a konečně roku 2013 byla vyměněna okna a zateplena fasáda hlavní budovy.

Ve středu 12. dubna uspořádala škola jako součást oslav jubilea den otevřených dveří. Závěmci si mohli prohlédnout obě školní budovy, zhlédnout recitační, hudební a taneční vystoupení dětí, prolistovat si školní kroniky nebo výukové materiály a dozvědět se mnohé nejen o historii, ale i o současnosti školy. Tu dnes navštěvuje 53 dětí s tzv. speciálními vzdělávacími potřebami, především děti s lehkým mentálním postižením, ve speciální třídě též žáci se středním či těžkým mentálním handicapem, kombinovanými vadami či autismem. Pečuje o ně patnáctičlenný personál, z toho devět speciálních pedagogů a tři asistenti. Kromě výuky škola zajišťuje mimoškolní aktivity, pořádá sportovní turnaje nebo akademie.

Základní škola praktická v Rýmařově se při příležitosti svého výročí představila jako instituce, která slovy ředitelky Mgr. Hany Měrákové umožňuje dětem s nejrůznějšími handicapem a omezeními připravit se na život. „I děti s postižením si zaslouží zažít pocit úspěchu. Snad je v naší škole vidět, že se nám daří s nimi pracovat a že svou práci děláme dobře,“ dodala Hana Měráková. ZN

Zuškaband koncertoval ve slovenských Rajeckých Teplicích

Základní umělecká škola kromě jiných svých aktivit v poslední době rozvíjí vazby, kterými naše město disponuje na oficiální úrovni. Rýmařov totiž navázal partnerství s mnohými městy v zahraničí a těchto kontaktů může jistě využít každý, kdo se má s čím pochlubit a co nabídnout. Nyní to byl orchestr Zuškaband, kdo využil partnerství se slovenským městem Rajec.

Rýmařovští hudebníci tak měli možnost na tři dny vycestovat na Slovensko a na koncertě zahrát především klientům a hostům lázeňských Rajeckých Teplíc. Koncert byl odměněn potleskem ve stoje – naši slovenští partneři byli úrovní hudební produkce opravdu výrazně překvapeni. Tím pádem nebyl důvod, proč členy orchestru neodměnit trochou roz-

mazlování – lázeňskou koupelí a pravými slovenskými haluškami. Tento koncert byl první z řady aktivit, které jsme v rámci našeho nového přátelství se ZUŠ Rajec naplánovali. Již nyní počítáme s dalším koncertem – tentokrát slovenských dětí u nás – a rozhodně nemíníme

zůstat pouze u hudby. Rýmařovská „ZUŠka“ má co nabídnout i na poli divadelním, tanečním a výtvarném. Takže se na umění v podání slovenských dětí může těšit i rýmařovské publikum.

Jiří Taufer, foto: archiv ZUŠ Rýmařov

Vandal si vyhlédl auto na parkovišti

Škodu za 10 tisíc korun způsobil vandal majiteli oktávie zaparkované u prodejny potravin na Opavské ulici v Rýmařově. V noci z 8. na 9. dubna si auto vyhlédl na parkovišti a rozbil mu přední sklo, poškodil dveře a vytrhl zpětná zrcátka. Rýmařovští policisté případ za-

dokumentovali, zahájili úkony trestního řízení pro podezření z přečinu poškození cizí věci a pátrají po pachateli, kterému hrozí trest vězení až na jeden rok, zákaz činnosti nebo propadnutí věci.

por. Bc. Pavla Jiroušková, skupina tisku a prevence Bruntál

Středisko volného času Rýmařov duben – květen 2017

Stupkovo kvarteto zahrálo po třech letech v Rýmařově opět bravurně

Koncert vážné hudby v podání Stupkova kvarteta se ve Středisku volného času uskutečnil téměř na den přesně po třech letech (v úterý 4. dubna). Šal ovšem ve švech nepraskal.

Vážná hudba dnes nepatří k těm nejpobulárnějším žánrům. Mladá generace poslouchá jiné hudebníky než Dvořáka nebo Cherubiniho, jejichž skladby zazněly na koncertu v SVČ, dlužno dodat, že v precizním přednesu komorního Stupkova kvarteta pod vedením primária Vladimíra Žůrka. Navzdory širšímu nezájmu má i tento hudební žánr své skalní posluchače. Obecně ale platí, že se interpreti vážné hudby snaží hledat nové trendy.

Opačnou cestou jdou některé popové kapely či rockové interpreti, kteří se inspirují motivy vážné hudby. Skupina Mefisto kdysi jako kytarovou instrumentálku hrála *Uherský tanec č. 5* od Johanna Brahmsa. Houslista Jaroslav Svěčený s klávesistou skupiny Lucie Michalem Dvořákem zase vystupovali v programu *Vivaldianno*. Kapela Emerson, Lake & Palmer přepracovala *Obrázky z výstavy Modesta Petroviče Musorgského*. Jeho dílo, původně napsané pro klavír, vůbec vzbudilo velký ohlas mezi umělci napříč hudebními žánry a dnes se asi nejvíc hraje v orchestrální úpravě Maurice Ravela. Skupina Procol Harum založila melodii svého hitu *A Whiter Shade of Pale* na skladbě Johanna Sebastiana Bacha a heavymetalová kapela Accept si ve skladbě *Metal Heart* vypůjčila pár tónů z klavírní skladbičky *Pro Elišku* Ludwiga van Beethovena.

Kam tím mířím? Posluchači úterního koncertu mohli nabýt dojmu, že Stupkovo kvarteto působí poněkud zkosnatěle. Při koncertu před třemi lety primarius Vladimír Žůrek představil kvarteto a přiblížil repertoár. Bylo to mnohem příjemnější a posluchačům vstřícnější. Letos tomu tak nebylo. Z hlediska zklamání z nízké účasti asi oprávněně.

Stupkovo kvarteto bylo založeno v roce 1981 a navázalo na tradici někdejšího studentského kvarteta posluchačů Palackého univerzity Olomouc, které působilo v letech 1960–1971. Původní název souboru zněl *Nové kvarteto*, později ale do svého názvu převzal jméno Františka Stupky, dirigenta České filharmonie a poté Moravské filharmonie v Olomouci, která se díky němu zařadila mezi přední československá symfonická tělesa. V repertoáru kvarteta se objevily i méně hrané skladby českých autorů, včetně hudby 20. století.

Primáriem Stupkova kvarteta je koncertní mistr, první houslista a v neposlední řadě doktor přírodních věd a matematik Vladimír Žůrek, který od roku 1973 působil v Karlíkově kvartetu, v roce 1987 založil komorní orchestr Iši Krejčího a do roku 1997 byl jeho uměleckým vedoucím a koncertním mistrem. Spolu s ním se na koncertu v SVČ představili kolegové z Moravské filharmonie Martina Fischerová – druhá housle, Jiří Kobza – viola a David Kostrhon – violoncello. Posluchači vyslechli *Kvartetní větu F dur* Antonína Dvořáka. Právě interpretace Dvořákovy komorního díla je pro Stupkovo kvarteto stěžejní. Na repertoáru má několik jeho smyčcových kvartetů a mnohokrát uvedlo další jeho náročná a málo frekventovaná díla. Následoval *Smyčcový kvartet č. 5 F dur* Luigiho Cherubiniho a po přestávce *Smyčcový kvartet op. 70* Christiana Sindinga.

Posluchači odcházeli z úterního koncertu obohaceni o jedinečný kulturní zážitek a CD s nahrávkou Stupkova kvarteta, který obdrželi jako dárek, nicméně se smíšenými pocity, neboť soubor chyběl kontakt s nepočetným publikem, a i když působil profesionálně a bezchybně, připomínal spíše lodní kvarteto hrající Chopinův *Valčík na rozloučenou* na potápějícím se Titaniku.

JiK

Jana Krausová a Karel Roden vystoupí v květnu v Rýmařově

Na sobotu 27. května připravuje SVČ Rýmařov divadelní představení *O lásce aneb Parle moi d'amour*, ve kterém se jako hlavní a jediní účinkující představí Jana Krausová a Karel Roden.

Hra francouzského spisovatele Philippe Claudela je, jak už obsazení napovídá, komorní záležitostí, která s lehce drastickým humorem sleduje pár středního věku, jenž ve svém přepychovém bytě probírá nejruznější traumata dlouholetého manželského vztahu.

Začátek je naplánován na 19:00 a vstupenky je možno zakoupit na www.ticketart.cz nebo v prodejním místě této společnosti, kterým je nově **Informační centrum na náměstí Míru 6** (muzeum).

Otevírací doba:	Po–Pá:	8:30–12:00	13:00–17:00
	So:	9:00–12:00	13:00–16:00
	Ne:		13:00–16:00

Jan Píkrýl, SVČ Rýmařov

Jaroslav Dušek vyprodal Čtyři dohody i tu Pátou

Dvě dlouho dopředu vyprodaná představení a návštěvnost kolem sedmi stovek diváků, taková je bilance úterního a středečního divadelního představení (11. a 12. 4.) *Čtyři dohody* a *Pátá dohoda*, které přivezl do Rýmařova skvělý divadelní a filmový herec a režisér Jaroslav Dušek se svým týmem.

Obě představení vnikla na motivy stejnojmenných knih Dona Miguela Ruize, mexického autora knih o neošamanismu a spiritualitě New Age. Ve *Čtyřech dohodách* odhaluje Ruiz zdroj špatných životních návyků, které nás připravují o radost a vedou ke zbytečnému utrpení. *Čtyři dohody*, založené na staré toltécké moudrosti, nabízejí nový přístup k vlastnímu nitru, abychom dokázali proměnit svůj život v prožitek svobody, opravdového štěstí a lásky. Ruiz shrnuje základní toltéckou moudrost a vyjadřuje, co pro muže a ženy znamená žít jako mírumilovní válečníci v moderním světě. V toltécké tradici vede nagual člověka k osobní svobodě. Don Miguel Ruiz je nagual z rodu Rytířů orla a věnuje se předáváním učení starých Tolteků.

Jaroslav Dušek vede v představení monolog a vysvětluje divákům postupně všechny čtyři dohody této knihy, kterou přeložil Viktor Faktor. Mezi jednotlivými dohodami vystupují dva hudebníci – Zdeněk Konopásek na bicí a Pjér La Šé'z na kytary. Dušek promlouvá na témata vzdělávacího systému, výchovy dětí, partnerských vzta-

já. Snad i proto je pro některé diváky *Pátá dohoda* méně srozumitelná než *Čtyři dohody*. Přitom připomíná největší dar, kterým se můžeme obdarovat: svobodu být sám sebou.

Po návštěvě obou představení nelze šetřit přívlastky, jako skvělé, jednoduché, úžasné, geniální. Člověk se musí nutně zamyslet nad svým dosavadním životem. Obě představení humorně a s velkým nadhledem nabourávají zaseté způsoby myšlení a vnímání skutečnosti a Duškova charismatická osobnost dokáže vtipně, metaforicky a zároveň srozumitelně vyprávět a odhalovat velká moudra. Herec je navíc skvělým improvizátorem, takže děj her se tu a tam může mírně lišit. Nebraňme se použitím klišé – představení má hluboké sdělení, které zasáhne srdce snad každého vnímavějšího diváka.

Partnery představení s výpravou Radky Kalabisové, v choreografii Viktora Zborníka, se světly Martina Duška a v režii Jaroslava Duška byly město Rýmařov, Městské muzeum Rýmařov, SVČ Rýmařov, hotel Excelent a Rýmařovský horizont. Třeba dodat, že si účinkující pochvalovali velmi dobrou spolupráci s technickým týmem SVČ Rýmařov v čele s Janem Přikrylem.

Část výtěžku z představení (cca 80 tisíc korun) věnují realizátoři občanskému sdružení Adventor, poskytujícímu podporu autistické komunitě, dále Kouzelné buřince Rýmařov, Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR, Diakonii ČCE – středisku Rýmařov a tanečním skupinám Move2you a Neila Střediska volného času Rýmařov.

Za Diakonii ČCE – středisko Rýmařov vyjádřila poděkování Ilona Nytrí: „*Chtěla bych jménem Diakonie ČCE – střediska v Rýmařově poděkovat realizátorům a zejména herci Jaroslavu Duškovi za poskytnutý sponzorský dar z výtěžku obou představení. Peníze budou použity ke zkvalitnění služeb, které naše středisko poskytuje.*“

Za Kouzelnou buřinku se vyjádřila Lucie Camfrlová: „*Děkuji za krásné představení a za všechny šťastné bytosti, i za Kouzelnou buřinku.*“

JKo, foto: Jakub Vala a redakce

hů a vnímání vlastního ega a ukazuje, že celý náš systém je založený na nesmyslném a nerovném soutěžení a honbou za iluzorním světem. První dohoda říká, abychom nehrěšili slovem. Měli bychom hovořit jako osobnost a říkat jen to, co si myslíme, vyhýbat se užívání slov proti sobě nebo k pomlouvání druhých, užívat sílu slova ve jménu pravdy a lásky. Ve Druhé dohodě se dozvíme, že bychom si neměli brát nic osobně. Nikdo nedělá nic kvůli nám, co druzí říkají a dělají, je projevem jejich vlastní situace a snů. Když budeme imunní proti názorům a činům druhých, nestaneme se obětí zbytečného utrpení. Třetí dohoda praví, že bychom si neměli vytvářet žádné domněnky. Měli bychom nalézt odvahu klást otázky a vyjádřit, co skutečně chceme. S ostatními bychom měli hovořit natolik jasně, jak to jen doveďme, abychom se vyhnuli nedorozuměním, smutku a dramatům. Tvrdí se, že pouze touto jedinou dohodou dokážeme zcela změnit svůj život. A konečně čtvrtá dohoda říká, že bychom měli dělat vše tak, jak nejlépe dovedeme.

Čtyři dohody měly premiéru 17. října 2004 v pražském divadle Na Lávce. Od té doby se představení stalo kasovním trhákem napříč celým Českem. Svědčí o tom dlouho dopředu vyprodaná představení, a to nejen ta pražská.

Podobné je to s představením *Pátá dohoda*, které vzniklo opět podle knihy Dona Miguela Ruize. Spolu se svým synem Donem Josem Ruizem nabízí nový pohled na *Čtyři dohody*. Výsledkem praktikování *Páté dohody* je naprosté přijetí sebe sama, takových, jací jsme, a též všech ostatních lidí. *Pátá dohoda* má za úkol přinést lidem na celém světě svobodu být sami sebou. Zavádí nás do hlubší roviny našeho sebeuvědomování a navrácí nás k našemu vrozenému pravému

Za Kouzelnou buřinku děkuje za finanční dar Lucie Camfrlová

S Jaroslavem Duškem o svobodě, Toltécích i běžném životě

rozhovor

**Názor, že celý náš systém je založený na nesmyslném a nerovném sou-
těžení a honbě za iluzorním světem, a touhu po tom být sám sebou a mít
osobní svobodu jsi získával postupně od studentských let, nebo to byla
přelomová záležitost?**

Ne, ne, u mě nenastal žádný zlom. Hodně lidí vypráví o nějakém zlomu, já to tak nemám. O smyslu a fungování života jsem přemítal už na gymnáziu, možná i o něco dřív. Vzpomínám, že tenkrát se mi hodně líbila absurdní dramata Samuela Becketta, Eugéna Ionesca, Joe Simpsona. Zdálo se mi, že jejich díla vystihují pocit nesmyslného světa nebo světa, kde povrch jako takový moc smyslu nedává. Určitě už tehdy mi to tak muselo připadat... Možná už i před gymplem, když jsem četl časopisy *Reperioár malé scény*, tam vždycky na konci otiskli nějaké malé drama. Pamatuji se, že se mi tenkrát líbila hra *Karel* od Sławomira Mrożka, líbili se mi dadaisti nebo *Sborník malého kolektivního šílenství*, měl jsem rád divadelního a filmového režiséra Petera Brooka, v paměti mi utkvěl Jerzy Grotowski nebo španělský dramatik Fernando Arrabal. Takže už v té době mě to muselo zajímat, to mně mohlo být tak dvanáct nebo třináct.

Ke zrodu představení *Čtyři dohody* tě inspirovala stejnojmenná kniha *Dona Miguela Ruize, založená na staré moudrosti Toltéků. Proč právě tato kniha a jak ji jsi objevil?*

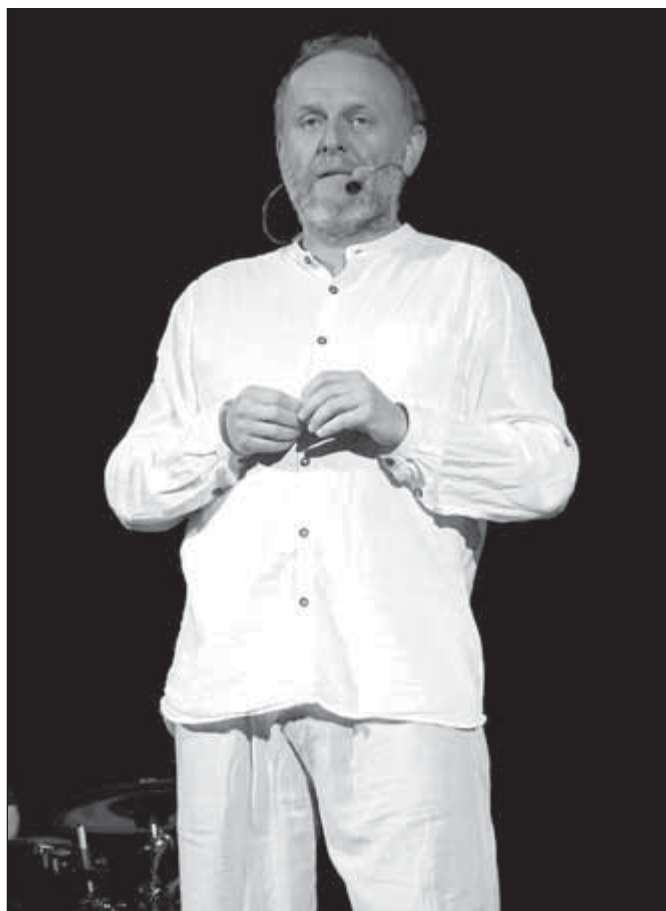
Kdybych to měl celé vyprávět, je to na hodně dlouho. Když to řeknu stručně, původně mě oslovil Miroslav Krobot z Dejvického divadla, abych vytvořil improvizované představení s herci téhož divadla. Řekl jsem jim, ať si přečtou *Čtyři dohody* od Ruize a dále *Archetypy šaman-
ské tradice* od Angeles Arrienové a na základě toho pak budeme dělat představení. Díky tomu jsme získali přes Roberta Němce z vydavatelství Pragma povolení použít *Čtyři dohody* pro divadlo. Herci z „Dejvického“ řekli, že se jim to zdá hezký, ale že nevědí, jak podle toho dělat divadlo. Povídám dobrý, uděláme něco jinýho, a vytvořili jsme úplnou improvizaci, jmenovalo se to *Sekec Mazec*. A pak se mě Robert Němec zeptal, co budeme dělat s těmi divadelními právy na *Čtyři dohody*, když je máme. A na to já jsem řekl, že to zahraju sám v samostatném představení. Takže to vzniklo svým způsobem legračně, ani jsem nezamýšlel dělat podle toho představení. Knihu *Čtyři dohody* jsem uviděl v knihkupectví, líbila se mi obálka, tak jsem ji koupil a hned první večer jsem ji přečetl v jednom zátahu a oslovila mě.

Divadelní představení *Čtyři dohody* mělo premiéru 17. října 2004 v divadle Na Lávce. Proč právě tam?

Ano, v divadle Na Lávce, a že to bylo 17. října 2004, to už si nepamatuji, a jsem rád, že mi to říkáš, takže to bude letos opravdu třináct let. A na Lávce proto, protože jsem tam předtím hrál *Cavemana* a pokračovali jsme pak *Čtyřmi dohodami*.

A proč *Pátá dohoda*? Nestačily by ty čtyři předchozí? Někdo může namítnout, že je to jen nastavovaná kaše těch čtyř předchozích, i když opět velmi příjemně a humorně zpracovaná. Jak pohlédneš na podobné názory? V jednom z rozhovorů jsi prohlásil, že nejvíc je ti blízká právě ta *Pátá*, která je nejradikálnější, nejpodivnější. Proč?

Pátá dohoda je zlomová, k ní *Čtyři dohody* jakoby směřují logikou a určitým jejich dotažením. *Pátá dohoda* vlastně vzniká a je radikálním krokem, řekněme neobvyklým směrem. Myslím si, že pro mnoho lidí je to nepochopitelný nebo že to spíš nechápou. Don Miguel Ruiz řekl, že *Pátou dohodou* několik let vykládal a že to lidi vůbec nechápali, až později nastala chvíle, kdy tomu začali trochu rozumět. Poněvadž *Pátá dohoda*

je radikální, tedy jdoucí ke kořenu v tom, že člověk udělá krok do prázdna a pouští myšlenkové systémy. *Čtyři dohody* na rozdíl od *Páté* jsou ještě čtyři myšlenky, které budují myšlenkový systém, stav vědomí – harmonický a tak dále, ale pořad je to na základě nějakého myšlení vytvořeno. Kdežto *Pátá* se pomocí myšlenek a myšlení pokouší prostoupit do prostoru mezi myšlenkami. Do toho zvláštního prostoru, který jsme měli vytvořený, když jsme byli miminka, nebo do prostoru, kam jednou odejdeme po smrti. Možná že Anita Moorjani ve své knize *Musela jsem zemřít* to označuje slovem nekonečné vědomí. Je to něco, co přesahuje myšlenkové systémy, a zároveň je to podhoubí pro ty systémy. Je to cosi záhadného, co by možná Toltéci označili slovem Nahual, narozdíl od Tonalu, protože jejich teze je, že svět tvoří dvě síly: Nahual a Tonal. Tonal je to, co vidíme, hmotný svět, zatímco Nahual je něco, co nelze pojmenovat ani zachytit, změřit, a přesto se to projevuje skrz Tonal. A teď jde o to, že ty jdeš přes *Čtyři dohody*, přes Tonal (čtyři principy), do toho podhoubí, Nahualu, a pomocí *Páté dohody* vstoupíš do prostoru, kde připouštíš, že vesmír stejně jako tvoje tělo jsou dokonale vytvořené a jaksi fungují samy od sebe. Bez našeho myšlení. Tělo a jednotlivé procesy, které tam probíhají, nepřemýšlí vůbec tak, jak si to představujeme. Proto je *Pátá dohoda* v jistém slova smyslu radikální, ale zároveň pro řadu lidí trochu nesrozumitelná, nebo jim může připadat divná, „nastavená kaše“. Pro mě to není žádná nastavená kaše, pro mě je to právě naopak zcela radikální krok. Ale představení je vytvořeno tak, že i ty *Čtyři dohody* zmiňujeme. Nechtěl jsem představení koncipovat tak, že kdo neviděl *Čtyři dohody*, nepochopí *Pátou*. Ta je vytvořena jako samostatné představení a možná se může někomu zdát, že opakujeme *Čtyři dohody*, i když trochu jinak. Ale to je podobné, jako by někdo o *Čtyřech dohodách* prohlásil, že je to taková psychologie pro chudé. Vždy se najde někdo, kdo je „moudrý“ a kdo už to všechno ví. Když jsme začali hrát *Čtyři dohody*, tak nám říkali, to je nějaká agitka nebo co, to je nějaký politický školení? Jedna paní nám řekla, že jsme jí zkazili večer, další nás obvinil z anarchie, když propagujeme porušení systému. Stejně jako *Čtyři dohody* prošly určitým vývojem, tak i *Pátá* se tvaruje a mění. Snažím se najít průzračnější a srozumitelnější způsob sdělení té velmi obtížně sdělitelné věci.

Překračujme horizont!
Jaroslav Dušek
12. 4. 2017

Jsi zastáncem nejen zdravé duše, ale také zdravého těla. Podstoupil jsi několikrát týdenní pobyt ve tmě, umírněně konzumuješ syrovou stravu – raw food, zkoušel jsi provozovat endogenní dýchání podle Frolova, chodíš bos. Jak na tebe vlivněly tyto blahodárné věci působí?

Dýchání jsem opravdu jednu dobu zkoušel, to mě zajímalo. Zkoušel jsem se prodýchávat, ale nepropracoval jsem se k takové dokonalosti jako zkušený kadeti, kteří umí několikaminutový výdech. Co se týče syrové stravy, jím kromě raw food i zcela běžnou stravu, jen se snažím jíst v přijatelné míře, a čím jsem starší, tím mně přijdou nesmyslnější jednotlivé výživové systémy. Znáám lidi, kteří se řídí vědecky podloženými dietami, akorát každá ta dieta je úplně jiná a dokonce si navzájem protirečí. Spíš se zaměřuji na to, co mi chutná, co mi dělá dobře a po čem mi je příjemně, a nejím jídla, o kterých vím, že mi moc nesvědčí. Chození naboso, to bych bral s jakousi lehkostí, když se tam pak zaplete nějaký čerpání energie, tak potom chce každý čerpat energii. Pro mě je přirozený hrát divadlo naboso, hraji je tímto způsobem od mládí a i v životě chodím často, ale ne pořád, bos. Nosím barefooty – bosý boty, jiný boty nechci. A tady se oklikou zase vracíme k *Páté dohodě*, kdy vstoupíš do prostoru mimo myšlenku a ony tě už tolik neotravují. Představa, že to se smí, a to se nesmí, tohle je správné, a to špatné. Potkáš na světě jiné lidi a to, co ty považuješ za správné, oni považují za špatné a opačně. Jde o určitý způsob dočasného omezení, ve kterém lidé žijí, a často jsem si všimnul, že lidé, kteří hodně věří nějakým myšlenkám, bývají trochu zasmušilí nebo útoční až agresivní. Začnou se zlobit, že někdo jejich myšlenku neuznává. Jak můžete tohle nebo tamto... a není to v rozporu...?

Je podle tebe hodně důležité souznění s přírodou? Které místo na světě je ti opravdu hodně blízké?

Naše tělo je přírodní jev, je to divoká záležitost a funguje na principu přírodních souvztažností. Já za přírodu považuji i galaxii. Samozřejmě ladění se na jakékoliv harmonické celky, jako je příroda, rostliny, zvířata, slunce, všechny ty energie, které pracují v životadárném dechu a v souladu, to je nádhera. Jsem více suchozemec, nepotápím se někam pod vodu do hloubek, kde to musí být taky krásný. Pohybují se spíše na hladině a po souši, ale i tam člověk potká spoustu zajímavých tvorů a bývá to někdy pěkný setkání, třeba jen s malinkým ptáčkem. U nás na chatě k nám přilétá červenka, pozoruje lidi při práci, je od tebe půl metru, tři čtvrtě, zpívá a všichni mají toho ptáčka rádi a očekávají ho. A najednou zjistíš, že takový malý tvor dokáže vytvořit ohromné pole radosti pro desítky lidí, kteří se s ním setkávají. A tím místem, které je mi blízké, je Sázava, kam jsem jezdil s rodiči asi od dvou let pod stan a jezdím tam pořád. To místo je pro mě zvláštním způsobem přitažlivé a silný, i ve snech se mi o něm zdálo. A když se ocitám někde ve světě v Austrálii, na Novém Zélandu, v Peru, tak vždycky, když se vrátím, vynoří se myšlenka, že na Sázavě je to úplně stejně hezký – zvláštně to tam voní a je to vyladěný. Tam jsem si znovu uvědomil, že to místo je opravdu nádherný. Tam jezdím rád.

Měl jsi to štěstí poznat pyramidy v Teotihuacánu, kde jsi dokonce tančil s Toltéky při jarní rovnodennosti. To musel být úžasný zážitek. Jak jej vnímáš s odstupem času?

Jelo nás tam asi dvacet, byli jsme tam v březnu na rovnodennost. Bylo to bizarní. Dá se o tom dlouze povídat. Došlo tam ke zvláštnímu jevu, kdy místní policajti a úředníci nechtěli indiány pustit k pyramidám. Indiáni to považují za svůj posvátný prostor. A Toltéci, kteří nás doprovázeli, měli povolení z úřadu, předložili ho úředníkovi, který povolení před nimi na místě roztrhal. Stály tam obrněné vozy s těmi lidmi se samopaly a mně to tak divně evokovalo osmašedesátý rok u nás. Oni nechtěli pustit domorodé indiány na jejich posvátné místo. Indiáni nakonec začali na místě tančit a dohodlo se, že nás tam pustí, když si každý běloch koupí vstupenku a vezme s sebou jednoho indiána. Indiáni odmítli platit za to, že vstoupí do svého posvátného prostoru před chrámem Quetzalcoatl (opeřeného hada). Je to nejvyšší symbol toltécké moudrosti (Sjednocení protikladů.) Tak jsme si tam zkrátka zatančili.

Prý ses odnaučil zlobit se. Copak to jde? Vždyť člověk, má-li v sobě určitý přetlak emocí, neměl by je zdržovat, ale dát jim volnost, případně si emoce vůbec neshromažďovat. Jak jsi to dokázal?

Je to každodenní praxe. Všechno, co ses v životě naučil, ses naučil opakováním a praxí. Zavázat si tkaničku, psát, zpívat, pískat, jezdit na kole, plavat, všechno jsi trénoval a opakoval, až jsi všechno uměl do určité míry a mohl jsi to zdokonalovat. A s emocemi je to stejný. Když se budeš

chtít naučit být v klidu a nereagovat hned na každý podnět naštváním způsobem, tak se to naučíš. Musíš jen umět pozdřít takovou tu automatickou reakci, která většinu lidí ovládá, a dokonce ji považují za přirozenou, a jaksi nechápou, že je to naučený. My se naučíme reagovat způsobem, který považujeme jinak za přirozený, a potom způsobem, který je pro nás výhodný. Naučíme se reagovat tak, abychom v dané situaci „přežili“. Někteří lidé jsou vzteklí nebo se prosazují nějakou agresí, někdo pořád pláče nebo omdlí, a protože omdlí, tak si jej pak všichni všimnou. Teď jde o to, jestli ty způsoby, které se naučíme, prospívají naší radosti, anebo jestli spíš zesilují disharmonii. Systém *Čtyř dohod* tě vede k tomu, abys vědomě pěstoval harmonický stav. Takže když někdo provede něco, co by tě dřív rozčílilo, tak pozdržíš svou reakci, nerozčílíš se, necháš to jen tak doznít a pak se věnuješ přítomné situaci, aniž bys nutně musel porušit harmonii. I když se někdy děje situace, která vyžaduje hbitou reakci, ale nesmí být do toho vpuštěny ty zřetězené automatismy, kdy si někdo myslí, že teď se reaguje právě takhle a tělo je tak naučený. Dá se to naučit, stejně jako nesladit kafe, nejíst maso, nepít alkohol, i když se předtím pil, odnaučit se kouřit. Největší problém emocí je ten, že na sebe navazují řetězce myšlenek. Emoce za sebou v tu chvíli táhnou chuchvalce myšlenek a tebe pak obtěžují myšlenky, ne emoce. Myšlenky rozpoutané emocemi. Je hodně důležité naučit se, že to nemusí fungovat takhle automaticky, že emoce může proběhnout, aniž by přivlekla myšlenky. Ale to se musí natrénovat, člověk si musí uvědomit, jak to vzniká. Někdo může tvrdit, že musí kouřit, ale nemůže přitom popít, že mu to úplně neprospívá. Mohl by si říct, má to pro mě nějaký smysl, neměl bych si místo cigarety raději zameditovat? Protože cigareta je většinou náhražka skutečné komunikace, a proto si dává tu zesílenou komunikaci do největšího komunikačního orgánu, který máme v těle, a tím jsou plíce, které když se rozloží, tak mají přes padesát metrů čtverečních. A člověk aktivuje tu obrovskou plochu kouřem a tím zesiluje jakýsi pocit komunikace.

Mohou se nahromaděné emoce proměnit v apatii k člověku, který přispěl k pravidelnému hromadění emocí?

Může se to stát. Je třeba si však uvědomit, že tebe se to netýká. Máme problém vztahovčnosti. Takže když člověk něco říká nebo dělá, a nám se to nelíbí, my si myslíme, že to dělá proti nám. Ale při podrobnějším zkoumání zjistíš, že to dělá proto, protože si myslí, že tak má v životě existovat. Najednou zjistíš, že to není proti tobě, ale že je to jeho mechanismus, a v tu chvíli se můžeš osvobodit od automatické reakce, že ti to ubližuje, a tím pádem zmizí také apatie. Důležité je pochopit, že vždy zvenčí – energeticky – si k tobě někdo něco dovolí do té míry, do jaké míry ty sám sebe budeš zneužívat. Čím víc bude člověk sám sebe zneužívat, tím více lidí bude na něj působit. Když bude člověk sám sebe milovat a nebude se zneužívat, najednou lidé přestanou dělat naschvály, špatné věci. Jsou to zvláštní spojený nádoby a právě tohle sledovat je fascinující. Má to souvislost s tím, že ty to vnitřně buduješ, ono se ti to začne zobrazovat zvenčí a ty se přestaneš rozčílovat, protože k tomu už nebude žádný důvod.

Jak vnímáš Tibet? Je ti blízký duchovně-filosofický systém buddhismu?

Já v Tibetu nikdy nebyl. Těžko o něm mohu hovořit. Některé věci mě fascinují, líbí se mi, když čtu o buddhismu, ale vím o tom velmi málo. Existuje po světě spousta různých učeních, který jsou nějak formulované, ale já se jimi nezabývám. Tibet je samozřejmě fascinující, v něčem i magický a přitažlivý, ale zároveň musím říct, že o tom vím velice málo, ve smyslu vnímání. Mám o tom nějaké myšlenky, často velice zprostředko-

vány, od lidí, kterým můžu důvěřovat nebo jsou mně milí. Tibet je hodně velký a je tam mnoho aspektů. Vnímám ho jako něco silného, velmi zvláštního, velice podstatného, jako cosi, co v sobě nese určitý mocný archetyp, ale to je asi tak jediný, co k tomu dokážu říct.

Z představení Čtyři dohody a Pátá dohoda podporuješ finančně některé charitativní organizace v Česku. Z rýmařovských představení půjdou finance Diakonii Rýmařov a Kouzelné buřince, dále taneční skupině Neila a Move2you a Adventoru, sdružení poskytujícímu služby a podporu autistické komunitě. V zahraničí finančně podporujete Indiány v Ekvádoru, kteří se snaží koupit kus amazonského pralesa, aby zabránili těžbě ropy a dřeva. Můžeš se blíže zmínit o těchto záslužných činnostech?

Citát: Když uvidíš obra, prohlédni si nejprve pozici slunce, aby to nebyl jenom stín trpaslika. *Novalis*

Skupina SCREAMERS oslaví 20 let existence v Rýmařově

Narozeninové turné skupiny Screammers s názvem *20 let s Vámi* zavítá v pátek 21. dubna do Rýmařova. Ve velkém sále SVČ bude pro příznivce kabaretní zábavy přichystán program, na který samotní Screammers zvou takto: „20 let – to je přece ten nejkrásnější věk v životě každého člověka. Otevírá se nám svět nových možností, zkušeností, radostí... A tak i vy všichni se staňte součástí našeho velkého narozeninového turné. Zavzpomínáme na nejoblíbenější a vámi nejoblíbenější scénky a písničky, které jste mohli vidět za celou dobu působení skupiny Screammers, a samozřejmě se můžete těšit i na spoustu nového, co jste ještě neviděli, o čem jste ještě neslyšeli... Bude to něco velkolepého, nezapomenutelného, krásného.“

Akce začíná v 19:00 a vstupenky je možno zakoupit v předprodeji v Informačním centru na náměstí Míru. *Jan Příkryl, SVČ Rýmařov*

Z každého zájezdového představení *Čtyři dohody* nebo *Páté dohody*, protože chodí mnoho diváků, po dohodě s pořadatelem putuje část výtěžku na dobročinné účely a charitativním organizacím. Nápad se jednou zrodil v Liberci, kde jsme hráli ve vyprodaném sále pro velké množství diváků. Já povídám, co s tolika penězi budeme dělat? A paní pořadatelka Vlastička řekla, tak je někomu darujte, a od té doby se to stalo normou. Vezmeme si svůj honorář, který nám k životu stačí, nepotřebuji tryskové letadlo, nehromadím peníze, nechávám je proudit. A mně připadá, že je to veselější způsob života, než je někde hromadit a bát se o ně. Děláme to už léta a přijde nám to přirozený.

Děkují za podnětný a velmi příjemný rozhovor.

JiKo, foto: Jakub Vala a redakce

Známa i neznámá výročí

- 21. 4. 1892 nar. **Jaroslav Kvapil**, skladatel, dirigent a klavírista (zemř. 18. 2. 1958) – 125. výročí narození
- 22. 4. **Den Země** – slaví se od roku 1970, kdy ho američtí studenti uspořádali poprvé ve snaze o prosazení nových ekologických zákonů a zvýšení státního rozpočtu na ochranu životního prostředí
- 22. 4. 1707 nar. **Henry Fielding**, anglický spisovatel a žurnalista (zemř. 8. 10. 1754) – 310. výročí narození
- 23. 4. **Světový den knihy a autorského práva** – vyhlášen UNESCO v roce 1995 jako symbolické datum světové literatury, na něž připadají životní výročí W. Shakespeara, M. Cervantese, H. Laxnesse, V. Nabokova a dalších spisovatelů
- 23. 4. 1902 nar. **Haldór Kiljan Laxness**, islandský spisovatel, nositel Nobelovy ceny (zemř. 8. 2. 1998) – 115. výr. nar.
- 26. 4. **Mezinárodní den vzpomínky na Černobyl** – výročí havárie v roce 1986
- 27. 4. 2007 zemř. **Mstislav Rostropovič**, ruský violoncellista a dirigent (nar. 27. 3. 1927) – 10. výročí úmrtí
- 29. 4. **Mezinárodní den tance** – výročí narození francouzského choreografa a novátora tance Jeana Georgese Novarra v roce 1727, vyhlášen Mezinárodním divadelním ústavem roku 1982
- 1. 5. **Svátek práce** – výročí boje amerického proletariátu v roce 1886, slaví se od roku 1890 z rozhodnutí kongresu 2. internacionály
- 1. 5. 1927 nar. **Věra Sládková**, prozaička (zemř. 1. 4. 2006) – 90. výročí narození
- 2. 5. 1772 nar. **Novalis**, vl. jm. Friedrich Leopold von Hardenberg, německý spisovatel (zemř. 25. 3. 1801) – 245. výr. nar.
- 2. 5. 1857 zemř. **Alfred De Musset**, francouzský spisovatel (nar. 11. 12. 1810) – 160. výročí úmrtí
- 3. 5. **Mezinárodní den svobody tisku** – poprvé byl uspořádán roku 1991 z iniciativy sdružení Reportéři bez hranic
- 4. 5. 1977 zemř. **Karel Höger**, herec (nar. 17. 6. 1909) – 40. výr. um.

NABÍDKA LETNÍCH TÁBORŮ

2017

léto plné zážitků

Středisko volného času
Okružní 10, Rýmařov

Příměstský tábor plný hudby a tance

Termín	10.7.–14.7.2017	
Čas	9:00-15:30	Dřívější příchod a pozdější odchod lze domluvit.
Cena	1 100 Kč	Zahrnuje vstupné, jízdné, pedagogické vedení, obědy, pitný režim, materiál.
Program	Tábor zaměřený na tanec, výlet, drobné tvoření.	
Věk	5–15 let	
Informace	Marcela Pavlová, 737 177 033, pavlovamarcela@seznam.cz	

Horolezecký tábor

Termín	12.7.–15.7.2017	
Místo	Rabštejn	
Cena	1 900 Kč	Zahrnuto lektorné, strava, doprava, ubytování.
Program	Základy a zdokonalování horolezeckých dovedností na skalách, sportovní hry, večerní táboráky, celotáborová hra, stezka odvahy, malé lanové centrum, střelba z luku atd.	
Věk	8–18 let	
Kapacita	15 dětí	
Informace	Jakub Vala, 737 751 283, grafika.svc@seznam.cz	

Prázdninové putování

Termín	17.7.–21.7.2017	
Čas	9:00–15:30	Dřívější příchod a pozdější odchod lze domluvit.
Cena	1 100 Kč	Zahrnuje vstupné, jízdné, pedagogické vedení, obědy, pitný režim, výtvarný materiál.
Program	Hry, sportování, putování, plavání, výlet: Zlatokopecký skanzen – Zlatorudné mlýny, Rozhledna na Biskupské kupě.	
Věk	5–15 let	
Informace	Marcela Pavlová, 737 177 033, pavlovamarcela@seznam.cz	

Fun and fitness week

Termín	24.7.–28.7.2017	
Čas	9:00–16:00	
Cena	1100 Kč	Obědy, pitný režim, vstupné, materiál, aktivity, pedagogický dozor.
Program	Kolo, lezení, lanové aktivity, in-line, bazén, tanec, hry a hrátky s angličtinou.	
Věk	9–15 let	
Informace	Andrea Továrková, tel.: 724 643 022, andrea.tovarkova@gmail.com	

Outdoorový tábor V.

Termín	31.7.–4.8.2017	
Čas	9:00–16:00	
Cena	1 100 Kč	Zahrnuje vstupné, jízdné, pedagogické vedení, obědy, pitný režim, permanentku do bikeparku.
Program	Týden plný sportu, výletů na kole, bikepark, horolezectví, lanové aktivity a překvapení.	
Věk	8–15 let	
Informace	Jakub Vala, 737 751 283, grafika.svc@seznam.cz	

Příměstský tábor Barevný týden

Termín	7.8.–11.8.2017	
Čas	9:00–15:30	Dřívější příchod a pozdější odchod lze domluvit.
Cena	1 100 Kč	Zahrnuje vstupné, jízdné, pedagogické vedení, obědy, pitný režim, výtvarný materiál.
Program	Hry, sportování, plavání, bowling, výlet: Lázně Jeseník.	
Věk	5–15 let	
Informace	Marcela Pavlová, 737 177 033, pavlovamarcela@seznam.cz	

Příměstský tábor pro šikovné děti I.

Termín	14.8.–18.8.2017
Čas	9:00–15:30 Dřívější příchod a pozdější odchod lze domluvit.
Cena	1 100 Kč Zahrnuje vstupné, jízdné, pedagogické vedení, obědy, pitný režim, výtvarný materiál.
Program	Plavání, hry, sportovní aktivity, bowling, výlet: Lesní ekostezka Švagrov.
Věk	5–15 let
Informace	Marcela Pavlová, 737 177 033, pavlovamarcela@seznam.cz

Příměstský tábor pro šikovné děti II.

Termín	21.8.–25.8.2017
Čas	9:00–15:30 Dřívější příchod a pozdější odchod lze domluvit.
Cena	1 100 Kč Zahrnuje vstupné, jízdné, pedagogické vedení, obědy, pitný režim, výtvarný materiál.
Program	Hry, sportovní aktivity, plavání, deskové hry, výlet: Dolní Morava – Mamutikuv vodní park, Stezka v oblacích.
Věk	5–15 let
Informace	Marcela Pavlová, 737 177 033, pavlovamarcela@seznam.cz

Keramicko-výtvarné sympozium – Setkání s Leonardem da Vinci

Termín	28.8.–1.9.2017
Čas	9:00–15:00
Cena	1 100 Kč Zahrnuje pedagogické vedení, obědy, výtvarný materiál.
Program	Nakreslíme dívčí portrét, v plenéru zkusíme uhlím figuru koně, budeme malovat na sklo, tkát malou taštičku, vyrábět sadu šperků z korálků...
Kapacita	16 dětí
Informace	Eva Kudláková, 554 254 372, ekudlakova@seznam.cz

ČERNOBÍLÉ VALÉRY
O CENU JAROSLAVA NĚMCE
SOUTĚŽ ČERNOBÍLÉ FOTOGRAFIE

Kalendář soutěže
Uzávěrka soutěže 12. 5. 2017
Vyhodnocení soutěže 2. 6. 2017
Vernisáž výstavy 17. 6. 2017
Výstava vybraných prací 17. 6. – 15. 7. 2017

WWW.VALERY.SVCRYMAROV.CZ **sv/c**

Akce hradu Sovince

Historická posádka Špinavci zve na tyto akce:

ÚTĚK Z ŘÁDU 22. a 23. dubna

Pikantní příběhy a pověsti z kláštera

Pálení čarodějnic při vítání jara se sokolníky

Šermířská skupina Lucius, skupina šermu Conducti

Loutkové divadlo Kašpárek na cestách

Sokolnické ukázky výcviku dravých ptáků spolku Dědictví

DOBÝVÁNÍ HRADU SOVINCE 29. a 30. dubna

Vojenská historie aneb Bojové umění středověku

Šermířský program plný napínavých soubojů

Po oba dny v 11:30 a 15:30 proběhne bitva o Sovinec

Teatr Vítí Marčíka, těžkooděnci v plné zbroji Taranis

Finský mušketýrský regiment Corporal

Loutkové divadlo Kašpárekův svět

Sokolnické ukázky výcviku dravých ptáků

KOLOTOČ PRÍMA POHÁDEK 20. a 21. května

Den dětí na zakletém hradě

Sokolnické ukázky a přelety dravých ptáků

Řemeslné keramické dílničky pro nejmenší

Kejklířské, šermířské a loutkové pohádky:

Kejklířská a divadelní společnost Komedianti

Těžkooděnci v plné zbroji Solutus

Skupina šermu Fuente Ovejuna

Žonglér a akrobat Jindra Holeček

Loutkové divadlo Kašpárekův svět

Petr Šenkyřík, Historická posádka Špinavci

KINO RÝMAŘOV

program na měsíc **DUBEN - KVĚTEN**

SVČ RÝMAŘOV, Okružní 10, 795 01, Rýmařov - tel. 739 001 474, WWW.KINORÝMAROV.CZ

Sobota 22. 4. v 16:00

MIMI ŠÉF

3D

/ USA / 2017 / animovaný, rodinný, 97 min.

/ český dabing / mládeži přístupný / vstupné: 140,-

Mimi šéf je ve skutečnosti velký boss. Navenek sice působí jako roztomilý batole, ale uvnitř je to protřelý byznysmen posedlý obchodními úspěchy. Pracuje pro organizaci BabyCorp a jeho hlavním posláním je zjistit, proč teď děti prohrají na trhu rodičovské lásky. Zatímco lásky k dětem ubývá a podíl BabyCorp na trhu klesá, o to rychleji rostou výsledky konkurenční společnosti Štěně a.s. Ta místo dětí prosazuje do rodin chlupaté, roztomilé mazlíčky...

Režie: T. McGrath, Scénář: M. McCullers, Hudba: G. Revell, H. Zimmer

Hrají: český dabing

Sobota 22. 4. v 19:00

OCHRÁNCI

/ Rusko / 2017 / akční, sci-fi, dobrodružný, 100 min.

/ české titulky / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: 110,-

Během studené války organizace zvaná "Patriot" seskupila superhrdinu z různých národností ze Sovětského svazu, aby bránili zemi proti nadpřirozenou a silným nepřátelům. Do dnešních dnů žijí všichni superhrdinové v ústraní skrývající svoji pravou identitu. Nyní, kdy se objevila nová hrozba, musejí znovu povstat.

Režie: S. Andreasjan, Scénář: A. Gavrilov, Kamera: M. Osadčij-Korytkovskij

Hrají: A. Pampušnyj, S. Madijev, V. Škirando, V. Razbégajev, S. Sisak a další.

Neděle 23. 4. v 9:30

MIMI ŠÉF

2D

/ USA / 2017 / animovaný, rodinný, 97 min.

/ český dabing / mládeži přístupný / vstupné: 120,-

Mimi šéf je ve skutečnosti velký boss. Navenek sice působí jako roztomilý batole, ale uvnitř je to protřelý byznysmen posedlý obchodními úspěchy. Pracuje pro organizaci BabyCorp a jeho hlavním posláním je zjistit, proč teď děti prohrají na trhu rodičovské lásky. Zatímco lásky k dětem ubývá a podíl BabyCorp na trhu klesá, o to rychleji rostou výsledky konkurenční společnosti Štěně a.s. Ta místo dětí prosazuje do rodin chlupaté, roztomilé mazlíčky...

Režie: T. McGrath, Scénář: M. McCullers, Hudba: G. Revell, H. Zimmer

Hrají: český dabing

Středa 26. 4. v 19:00

PŘES KOSTI MRTVÝCH

/ Polsko, ČR / 2017 / krimi, drama, mysteriózní, 128 min.

/ české titulky / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: 110,-

Skrze energickou a značně excentrickou postavu Janiny Dušejkové, učitelky angličtiny v důchodovém věku, sledujeme vzrůstající hrůzu malé osady na polsko-českém pohraničí, ve kterém se v rychlém sledu stane několik záhadných vražd bez jasně vysvětlitelné logiky. Hrůza a zděšení z vražd kontrastují s obecným nezájmem, který doprovází masové vybíjení divoké zvěře v právě probíhající lovecké sezóně. Dušejková je nejen milovnicí zvířat, ale také ochránkyní všech divných a 'jiných' obyvatel Klodzské kotliny.

Režie a scénář: A. Holland, Kamera: J. Dylewska, Hudba: A. Komasa-Lazarkiewicz

Hrají: A. Mandat, W. Zborowski, M. Krobot, J. Gierszal, T. Kot, B. Szyc a další.

Čtvrtek 27. 4. v 19:00

ZAHRADNICTVÍ: RODINNÝ PŘÍTEL

/ ČR, Slovensko / 2017 / milostné drama, cca 115 min.

/ česká verze / mládeži přístupný / vstupné: 120,-

Filmová trilogie ZAHRADNICTVÍ se skládá ze tří samostatných filmů odehrávajících se na pozadí nejdramatičtějších období minulého století a časově předchází oblíbenému snímku Pelíšky. Vypráví o třech rodinách: rodině leteckého radiotelegrafisty, rodině majitele kadeřnického salonu a rodině majitele zahradnictví. Obsáhne 20 let života postav, které musely v těchto pohnutých časech prožít nejlepší léta svých životů.

Režie: J. Hřebejk, Scénář: P. Jarchovský, Kamera: B. Cierlica, Hudba: P. Ostrouchov

Hrají: O. Sokol, A. Geislerová, M. Finger, J. Macháček, G. Mičová, K. Melišková a další.

Pátek 28. 4. v 19:00

UTEČ

/ USA / 2017 / horor, mysteriózní, 103 min.

/ české titulky / mládeži přístupný od 15 let / vstupné: 110,-

Co na tom, že Rose je bílá jako stěna a Chris černý jako noc? Žijeme přece v jednadvacátém století, kdy je boj proti rasové nesnášenlivosti přece už dávno dobojovaný. Minimálně Roseini rodiče jsou na Chrisa od prvního momentu milí. Vadí jim snad jen to, že si přítel jejich dcery tu a tam zapálí, ale to s barvou kůže přece nesouvisí. Psycholožka Missy dokonce Chrisovi nabídne, že ho jeho zlovyk zbaví pomocí hypnózy. Byl by to ráj na Zemi, kdyby se dva zdejší černošťší zaměstnanci nechovali tak podivně...

Režie: J. Peele, Scénář: J. Peele, Kamera: T. Oliver, Hudba: M. Abels

Hrají: K. Stanfield, A. Williams, B. Whitford, C. Keener, C. Landry Jones a další.

Sobota 29. 4. v 16:00

PUTOVÁNÍ TUČŇÁKŮ: VOLÁNÍ OCEÁNU

/ Francie / 2017 / dokumentární, 82 min.

/ český dabing / mládeži přístupný / vstupné: 80,-

Příběh malého tučňáka, připravujícího se na svou první cestu k moři, nás zavádí do ledového království vzdálené Antarktidy. Tak jako každý tučňák, i náš hrdina naslouchá tajemnému volání, které ho vábí na dalekou pouť do neznáma. V zásadních chvílích dospívání jsou mu operou matka a moudrý otec, který díky svým zkušenostem a autoritě dodává odvahu i dalším členům skupiny a pomáhá jim čelit těžkostem a nástrahám. Pokračování oscarového snímku Putování tučňáků.

Režie: Luc Jacquet

Hrají: D. Storhøi, L. Wilson, T. Hanák (dabing)

Sobota 29. 4. v 19:00

ZAHRADNICTVÍ: RODINNÝ PŘÍTEL

/ ČR, Slovensko / 2017 / milostné drama, cca 115 min.

/ česká verze / mládeži přístupný / vstupné: 120,-

Filmová trilogie ZAHRADNICTVÍ se skládá ze tří samostatných filmů odehrávajících se na pozadí nejdramatičtějších období minulého století a časově předchází oblíbenému snímku Pelíšky. Vypráví o třech rodinách: rodině leteckého radiotelegrafisty, rodině majitele kadeřnického salonu a rodině majitele zahradnictví. Obsáhne 20 let života postav, které musely v těchto pohnutých časech prožít nejlepší léta svých životů.

Režie: J. Hřebejk, Scénář: P. Jarchovský, Kamera: B. Cierlica, Hudba: P. Ostrouchov

Hrají: O. Sokol, A. Geislerová, M. Finger, J. Macháček, G. Mičová, K. Melišková a další.

Středa 3. 5. v 19:00

THE CIRCLE

/ USA / 2017 / drama, sci-fi, thriller, 90 min.

/ české titulky / mládeži přístupný / vstupné: 110,-

Svět bez hladu. Svět bez válek. Svět bez nemocí. Neomezené možnosti. V úchvatné a nejvtěší high-tech společnosti The Circle neexistuje problém, který by nebylo možné vyřešit. Právě sem nastupuje mladá a ambiciózní dívka Mae. SDILET ZNAMENÁ STARAT SE. Šéf a zakladatel společnosti je vizionář, který vybudoval v Circle ráj na Zemi a který touží po dokonalém světě. Jeho receptem na pokrok a na šťastné a spokojené lidstvo je svět bez tajemství, naprostá otevřenost a transparentnost všech lidí, sdílení... a sledování.

Režie a scénář: James Ponsoldt, Kamera: M. Libatique, Hudba: D. Elfman

Hrají: E. Watson, T. Hanks, J. Boyega, K. Gillan, P. Oswalt, B. Paxton, E. Coltrane a další.

Pátek 5. 5. v 19:00

STRÁŽCI GALAXIE vol. 2

/ USA / 2017 / komedie, sci-fi, akční, 136 min.

/ český dabing / mládeži přístupný / vstupné: 140,-

V rytmu zbrusu nových Nejlepších hitů #2 pokračují ve filmu od studia Marvel Strážci Galaxie Vol. 2 dobrodružství party superhrdinů, kteří se vydávají až na samé hranice kosmu. Strážci se musí naučit držet pohromadě a odhalit tajemství rodičů Petera Quilla. Starí nepřátelé se stávají spojenci a na pomoc našim superhrdinům přicházejí i další oblíbené postavy z rozpinajícího se filmového vesmíru studia Marvel.

Režie a scénář: J. Gunn, Kamera: H. Braham, Hudba: T. Bates

Hrají: Ch. Pratt, Z. Saldana, D. Bautista, V. Diesel, B. Cooper, M. Rooker a další.

3D

Nejlepší hudební výběr

Rýmařovský
horizont

Čtrnáctidenník regionu Rýmařovska

Pro projekci jsou potřeba min. 4 platící diváci.

V Rýmařově se bude natáčet televizní dokument

V souvislosti s blížícím se stým výročím vzniku Československa a také s letošním dvacátým výročím založení Česko-německého fondu budoucnosti vznikne televizní dokument o česko-německých vztazích na území naší republiky. Pro Českou televizi bude pětidílný cyklus natáčet dokumentarista Jiří Fiedor s kameramanem Jaromírem Kačerem.

Češi a Němci společně žili v srdci Evropy několik století – vedle sebe, spolu i proti sobě. Zvláště v posledním století se vztahy obou etnik značně zdramatizovaly a ještě dnes, kdy jsme v rámci Evropské unie nejbližšími sousedy a nahlas deklarujeme nutnost spolupráce, se nedá s jistotou říct, že byly všechny stíny minulosti zažehnány.

O tom, jak se česko-německé vztahy na území dnešní České republiky za posledních sto let proměňovaly, jaké historické události i jedinečné osudy je utvářely, ale i o tom, jak se s minulostí její pamětníci vyrovnávají, by měl vyprávět nový dokument České televize.

Pět hodinových dílů dokumentárního cyklu by se podle slov jeho režiséra mělo chronologicky věnovat celému stoletému úseku od vzniku Československa po současnost. „Úvodní díl se zaměří na první republiku, druhý na okupaci a protektorát, cyklus bude pokračovat odsunem Němců, obdobím od roku 1947 do sametové revoluce a poslední díl, na který jsme požádali o grant Česko-německý fond budoucnosti, se bude věnovat době od převratu do dneška,“ nastínil Jiří Fiedor při první návštěvě Rýmařovska, které zahrnul mezi vybrané lokality pro natáčení. Kromě něj filmaři zmapují Hlučínsko, Liberecko nebo Šumavu, tedy další pohraniční oblasti do roku 1945 převážně osídlené Němci, ale také města ve vnitrozemí, kde mělo německy hovořící obyvatelstvo silné zastoupení, jako je Brno nebo Jihlava. Pátrat přitom nebudou jen po osudech Němců, ale i Čechů či Slováků, kteří zvláště v pohraničí přicházeli po skončení druhé světové války na jejich místo.

Dokumentarista, nakladatel a kurátor Jiří Fiedor je podepsán pod známými dokumenty pro rozhlas i Českou televizi, například z cyk-

lu *Neznámí hrdinové, Heydrich – konečné řešení, Fenomén Underground* nebo *Sbohem, Československo*, v němž zachytil vztahy Čechů a Slováků po rozpadu společného státu. I druhý člen filmařského tandemu Jaromír Kačer je zkušeným tvůrcem dokumentů, spolupracoval např. na filmech dokumentaristky Jany Ševčíkové nebo na pozoruhodných hraných snímcích porevoluční éry, např. *Vojtěch řečený sirotek* Zdeňka Tyce či *Cesta pustým lesem* Ivana Vojnára. Za kameru ve filmu *Pouta* Špačka získal Českého lva.

Natáčení dokumentu o česko-německých vztazích je ve fázi příprav a kontaktování pamětníků i znalců regionální historie. V pátek 7. dubna filmaři navštívili rýmařovské muzeum a místního rodáka Alfreda Heinische. Samotné natáčení v našem kraji by mělo začít ve druhé polovině května.

ZN

Filmaři v rozhovoru s A. Heinischem

Odešel dobrý člověk Mgr. Jiří Zahradník

Neuběhlo mnoho dní od smutné chvíle, v níž v noci 2. dubna 2017 dotlouklo odvážné srdce našeho skvělého kamaráda, mnoholetého kolegy a neobyčejně dobrého člověka Jiřího Zahradníka po létech těžkého zápasu s nevléčitelnou nemocí.

Narodil se v Plinkoutě 21. dubna 1947 v česko-německé rodině, což někdy vytvářelo nesmyslnou bariéru, kterou však překonával s nadhledem moudrého a vysoce vzdělaného člověka, ba s lehkostí a vtipem.

Po maturitě na rýmařovské SVVŠ, za níž se skrývalo čtyřleté torzo kdysi úctyhodných osmiletých gymnázií, se zapsal na studium učitelství na Pedagogické fakultě v Ostravě v oborech fyzika a základy průmyslové výroby, třebaže se jeho výrazný talent mohl lépe rozvíjet ve specializovanějším studiu na jiném technickém či univerzitním učení, jak by mu vyhovovalo lépe. V ostravských vysokoškolských škamnech se též seznámil se svou sympatickou paní Danou, která při něm stála celý život, byla neodmyslitelnou sou-

částí jeho života a věrnou oporou ve dnech svazující nemoci až do tragického konce. Po úspěšném absolutoriu fakulty v červnu zlého roku 1969 jej na rok pohltila nemilovaná armáda, a tak se teprve na konci srpna roku 1970 objevil na rýmařovské 1. základní škole. Rozmáhlý extrovert, tak trochu rebel a věčný kluk si nás okamžitě získal. Kantor plný síly i chytrého humoru, nebojácný chlapík a naprosto spolehlivý kamarád s námi prožíval víc než jen penzum učitelských strastí či sporadických slastí. V Rýmařově se cítil doma, žil zde rád, aniž to dával najevo, pokud se však někdo neopatrně jeho města jen dotkl, se zlou se potázal. Na rozdíl od většiny jeho přátel a kolegů, kteří byli většinou „odjinud“, patřil k menšině, co po studiu nehledala štěstí jinde.

Nebyla to však jen sborovna, kde okamžitě získal kredit, také dorůstající děti jej přijaly s velkými sympatiemi. Rozverně dívenky a neméně rozjívení hoši si jej oblíbili, respektovali jej, ocenili jeho takt, obsáhlé znalosti, schopnost naučit bez výhrůžek či nátlaku. Věděli, že se umí zlobit nejvýš minuty a hned se vrací jeho typický úsměv a pohoda. Ochotně přijímali jeho nadhled a spravedlivý postoj k primusům i hráčům zadních dveří, ba i k nejednomu lotříkovi. Se zaujetím excelovali ve fyzikálních soutěžích. Třebaže byly jeho doménou přírodní vědy, také ve zdánlivě méně atraktivní pracovní výchově operoval nezvyklou manuální zručností i představitostí. Měl co předat. Když konečně dorazily počítače, byl první, kdo si hned novou techniku osvojil, a k jeho dosavadní praxi tak přibyl další obor, informatika. S údivem jsme záhy zjistili, že jeho žáci rozumí věci o mnoho víc než my, a naše dosavadní sebevědomí upadlo na úroveň téměř trpasličí.

Interiér školy se rychle měnil, ale odborníky musela nahradit mužská část sboru. I zde byl přínos našeho populárního kolegy obrovský a na každém kroku se skrývala či skrývá jeho práce. Každý z nás se setkal s jeho fantazií, pomocí a dílem, vždyť nikoho, kdo požádal o pomoc, nikdy neodmítl bez ohledu na svůj čas a potřeby. Nelze nepřipomenout rozsáhlou spolupráci na obnově městského muzea. Jeho pomoc však nekončila s jeho otevřením, obraceli jsme se na něj stále. Jako většina z nás neměl, nikoli bez důvodů, ani on příznivý postoj k předlistopadovému režimu, což dával nepokrytě až nebezpečně najevo. Není tedy divu, že se s chutí podílel na jeho bourání. Nesmírně aktivní člověk a zaujatý milovník automobilů se nyní mohl svobodně zabývat činností, v níž byl znalcem. Od května 1993 se věnoval montáži zabezpečovacího zařízení u vozů Škoda při prodejně na Opavské ulici.

Převrat přišel příliš pozdě a teprve 1. července 1995 se mu konečně dostalo zaslouženého ocenění, když se stal vyučujícím fyziky, informatiky a výpočetní techniky na čtyřletém a obnoveném osmiletém Gymnáziu Rýmařov. Věnoval svou nemalou erudici a mnoho času též absolventům večerního studia. Jeho noví kolegové jej dodnes považují za velkou osobnost a silný pilíř mužské části pedagogického sbo-

ru. Podobně jako dřív získal velkou oblibu též u studentů, ať dospívajících či dospělých. Roku 2009 se dočkal důchodu, ale vyčerpávající kantořinu pověsil na hřebík až o rok později. Žádný skutečný odpočinek nenastal, nic nezměnil na svých nejrůznějších aktivitách. Ještě čas se věnoval autům a jeho zahrádka byla radost pohledět.

Časem přicházely stále těžší chvíle a my jsme si jeho kruté problémy dlouhé a zrádné choroby s obavami uvědomovali. Stav se viditelně horšil, ale Jirkovi nezabránil zajímat se o vše a hýřit typickými žerty, a nám tak zbývala víra, že tady s námi pobude déle. Parták, který uměl naslouchat a býval ve všem naší spolehlivou vrbou, však odešel příliš brzy.

Skromný a nenáročný altruista s vysokým intelektem usnadnil stovkám Rýmařovanů úspěšně se vyrovnávat s přijímacími zkouškami na střední i vysoké školy. Svě žáky vybavil vysokým penzem znalostí, které jim studium usnadnilo, ale i praktickými návyky nezbytnými v životě. Patřil k těm, co je dokázali přesvědčit, že vzdělání není zbytečné, že morálka a slušnost patří k normálnímu lidskému životu stejně jako optimismus a víra ve své schopnosti. U mnohých tak stál na startu úspěšné životní dráhy. My, jeho věrní přátelé, jsme přišli o neobyčejně blízkého a naprosto spolehlivého kamaráda, kterého jsme měli moc rádi a kterého jsme si velice vážili, nejednou obdivovali a vždy mu plně důvěřovali. Neříkali jsme to, to chlapi nedělají, a on si ošklivil jakákoli velká slova, oslavy či plácání po zádech.

S Mgr. Jiřím Zahradníkem odchází významná osobnost bytostně spjatá s Rýmařovem a výsledky jeho aktivity najdeme a vždy budeme nacházet všude kolem nás. Chápeme velikost ztráty, je totiž i naší, a nikdy na Jirku nezapomeneme. Vyjadřujeme hlubokou soustrast paní Daně Zahradníkové, synům Hynkovi a Jiřímu i jejich rodinám.

DIFFICILE EST TACERE, CUM DOLEAS.

Zarmoucení přátelé

Společenská kronika

Blahopřejeme

jubilantům, kteří od předcházejícího vydání oslavili 80 let a více

Jaroslav Krečmer – Rýmařov	80 let
Lydie Voráčová – Janovice	81 let
Hana Poláčková – Rýmařov	81 let
Elfrieda Heinischová – Rýmařov	81 let
Blanka Rozsivalová – Rýmařov	82 let
Božena Horká – Rýmařov	82 let
Bohumír Gregor – Rýmařov	82 let
Šarlota Kmentová – Rýmařov	82 let
Jiřina Citovská – Rýmařov	82 let
Marie Zahradníčková – Rýmařov	84 let
Libuša Večeřová – Rýmařov	84 let
Marie Hrabínová – Rýmařov	85 let
Stanislav Hausknecht – Rýmařov	85 let
Miroslav Hlaváč – Rýmařov	86 let

Rozloučili jsme se

Marie Strouhalová – Rýmařov	1940
Jiří Zahradník – Rýmařov	1947
Anna Bahulíková – Rýmařov	1938
Valter Ondryáš – Rýmařov	1947

Evidence obyvatel MěÚ Rýmařov

Vzpomínka

*Kdo v srdcích žije, neumírá,
kdo měl rád, nezapomíná.*

Dne **28. dubna 2017** vzpomeneme
3. smutné výročí,
co nás beze slůvka rozloučení opustila
naše milovaná dcera, maminka,
sestra a vnučka

Kateřina Minichová.

*S láskou stále vzpomínají
tatínek s rodinou, maminka s rodinou,
dcera Hanka, sourozenci a babička s dědou*

Vzpomínka

Milá Kačenko, dnes by Ti patřil celý svět,
vždyť bys slavila 25 let.
Proč jsi musela tak brzy odejít z tohoto světa,
vždyť jsi tolik chtěla tady s námi být,
radovat se ze svého dítěte, smát se,
proč Tě musel Tvůj přítel zavraždit.
Nám nezbylo nic než vzpomínky, krutý žal a smutek.
Známe jen cestičku k Tvému hrobu,
kam Ti můžeme položit kytičku a zapálit svíčku.
Stále to bolí a nikdy nepřestane.

Dne **24. dubna by 25. narozeniny oslavila**

Kateřina Peková.

Kdo jste ji znali a měli rádi,
vzpomeňte s námi.

Stále vzpomíná maminka, bratr Petr
s přítelkyní, bratr Pavel s přítelkyní,
babička a děda,
teta Marcela s rodinou, rodina Bandíková,
kamarádky a kamarádi.
Nikdy na Tebe, Kačenko, nezapomeneme.

PÁLENÍ OHAVNÉ ČARODĚJNICE HOSPODA NA KLUZIŠTI

KDY: NEDĚLE 30. DUBNA

KDE: AREÁL ZIMNÍHO STADIONU

SLET ČARODĚJNIC V 15:00

MŮŽETE SE TĚŠIT NA

– SOUTĚŽE A TVOŘENÍ PRO DĚTI

– UPÁLENÍ ČARODĚJNICE

– VEČERNÍ ZÁBAVU

TĚŠÍME SE NA VÁS!

Základní organizace KSČM Rýmařov

zve občany

k předmjárovému setkání

28. dubna v 15:00

na náměstí Míru v Rýmařově

Rostislav Kubis, předseda ZO

Městské muzeum a Galerie Octopus

Jak se slaví svátky jara u nás a v Polsku

Pohraničí, zvláště to někdejší sudetské, je dosud vnímáno jako kraj se ztrátou kulturní paměti, jako místo, jehož tradice byly odsunem původního obyvatelstva přerušeny a nové v dosídleneckém kotlíku přistěhovalců odevšad nezakořenily. Velikonoce se ale i tady slaví stále. Jejich původní i dnešní obzující se podobě i srovnání s mnohem živější tradicí polskou je věnována dubnová výstava v muzeu.

Vernisáž a s ní spojené výtvarné dílny pro děti proběhly týden před samotnými Velikonocemi. Ve čtvrtek a pátek 6. a 7. dubna se v prostorách Galerie Octopus vystřídalo několik skupin žáků ze základních a mateřských škol regionu i ze ZUŠ Rýmařov, které si mohly pod vedením Haliny Jakubowské a Patryka Blaniy z Opole vyzkoušet dvě nejoblíbenější techniky zdobení velikonočních vajíček – voskovou batikou (písanky) a vyškrabáváním ornamentů (kraslice). Ve čtvrtek odpoledne se zároveň slavnostní vernisáží otevřela výstava veřejnosti.

Spolupráce rýmařovského muzea a Muzea Wsi Opolskiej trvá už od roku 2011. Díky společným projektům si návštěvníci Galerie Octopus mohli prohlédnout historické fotografie z obou regionů nebo velkolepou výstavu polských kraslic, polští zájemci zase mohli v Opoli navštívit ex-

FOND MIKROPROJEKTŮ

pozici děl rýmařovské art brut malířky Marie Kodovské. Na tyto projekty letos navazuje nový s názvem Kulturní sblížení, který je opět spolufinancován z fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd.

Společná velikonoční výstava představuje unikátní srovnání polských velikonočních tradic a poněkud chudších, ale v civilní podobě stále přetrvávajících zvyků našeho kraje. Zatímco polské etnografické muzeum představuje ukázkou kraslic, jejichž techniky zdobení i silný symbolický význam se v Polsku stále předávají z generace na generaci, regionální muzeum Rýmařovska na výstavu přispělo předměty spojenými s Velikonocemi nejen coby svátky jara, ale i nejvýznamnějšími svátky křesťanskými. Návštěvníci najdou např. obří řehtačku z kostela v Horním Městě, formu na pečení beránka, nejrůznější křížky a další náboženské artefakty, ale i půvabné velikonoční pohlednice z dvacátých let.

Po celý duben bude výstava k vidění v Rýmařově a v květnu se přesune

do Opole. Kromě ní se letos připravuje ještě česko-polská výstava obrazů Marie Kodovské a polského řezbáře Jana Koloczka (1964), autora polychromovaných dřevěných plastik, která v červenci a srpnu proběhne v Polsku a v září dorazí do Rýmařova. K výstavě navíc vyjde obsáhlý barevný katalog. Letošní společný projekt obou muzeí završí v Rýmařově prosincová výstava polského malovaného porcelánu. ZN

MĚSTSKÉ MUZEUM RÝMAŘOV
GALERIE PRANÝŘ

HELENA NAVRÁTILOVA
S obdivem ke starým mistrům
Výstava obrazů rýmařovské amatérské výtvarnice

6/4 – 30/4/2017

www.muzeumrymarov.cz
facebook: městské muzeum Rýmařov

Městské muzeum Rýmařov
Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu

Velikonoce na Rýmařovsku
a v Opolském Slezsku

Święta Wielkanocne na
Rymarzowsku i Śląsku Opolskim

6. 4. – 30. 4. 2017 (CR)
vernisaž 6. 4. v 17 hodin

5. 5. – 31. 5. 2017 (PL)
vernisaž 5. 5. o godz. 13

www.muzeumrymarov.cz
www.muzeumwsiopolskiej.pl

Alce probíhá v rámci projektu „Kulturní sblížení“, který je spolufinancován z fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd. Zařazené realizované v rámci projektu „Kulturní sblížení“, který byl współfinansowany z funduszy mikroprojektu Euroregionu Praděd.

CZ PL PRŮKRAČUJEME HRANICE / PRZEKACZAMY GRANICE 2014-2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

FOND MIKROPROJEKTŮ

Pozor! Zahajujeme soutěž

Historie Rýmařova obrazem

Pro letošní soutěž jsme zvolili téma Historie Rýmařova obrazem. V jednotlivých vydáních budeme do konce kalendářního roku uveřejňovat fotografie Bohumila Švédy z 60.–80. let, na kterých jsou vyobrazeny ulice, zákoutí, dnes již neexistující budovy nebo méně známé pohledy na naše město. Úkolem soutěžících bude určit přesně, o které místo jde, případně která budova nebo lokalita se v současné době na tomto místě nachází.

Okopírované nebo vystřížené soutěžní kupóny zašlete na adresu redakce: Rýmařovský horizont, Okružní 10, 795 01 Rýmařov nebo je můžete vhodit do redakční schránky. Poslední soutěžní kupon č. 15

s fotografií vyjde v RH č. 23/2017 v pátek 15. prosince. Kupóny můžete zasílat jednotlivě nebo všechny najednou do uzávěrky prvního čísla příštího roku, tj. do 4. ledna 2018. Jména výherců budou uveřejněna v prvním lednovém vydání Rýmařovského horizontu 12. ledna 2018. Hodně štěstí v soutěži přeje redakce RH!

SOUTĚŽNÍ KUPON č. 1

Jméno a příjmení

Adresa

Telefon

Místo, kde se objekt nachází

1. ROČNÍK BELTINE-SLET ČARODĚJNIC

Program:

14.00 slet všech čarodějů a čarodějnic u budovy westernové školy
rejdění po dětských atrakcích

15.00 Soutěžní kvíz - „Co víte o svátku Beltine?“

15.30 - 17.00 čarodějné „hopsání“ (dětská diskotéka)

17.00 zapálení malé vatry pod skálou, opékání špekáčků
(budou ke koupi, ale můžete si přinést i vlastní)

18.00 vyhlášení Miss Čarodějnice Baby - dětská kategorie

19.00 keltská kapela KELT GRASS BEND

20.00 vyhlášení Miss Čarodějnice - dospělá kategorie

21.00 zapálení obří vatry s čarodějnicí nad La Skálou

30. dubna

v kempu Indiana
Janovice u Rýmařova

ZDARMA odměna
pro všechny dětské kostýmy!

Western Arts Club

Přijďte v kostýmech čarodějnic a čarodějů - Vy i Vaše děti!

Sponzoři:

V knihovně se odehrála noc plná her

Druhou noc věnovanou hrám uspořádala rýmařovská knihovna pro děti a jejich rodiče na Zelený čtvrtek. Akce měla jednoduchou myšlenku – oživit fenomén deskových her, které bývaly dříve vyhledávanou volnočasovou zábavou, a dnes se vlivem moderních médií z programu rodinných večerů poněkud vytrácejí.

Knihovnice připravily kromě deskových her i malou velikonoční dílnu; zdobit kraslice nebo tvořit jarní dekorace ale nakonec nikoho nelákalo, protože hry všechny doslova pohltily. Hrál se lidské pexeso, skládalo domino z knížek napříč celou půjčovnou, procvičovaly

ztuhlé kosti při Twisteru, výskalo u Doublu, soustředěně přemýšlelo u velbloudích dostihů, taktizovalo u Tsura a cvičil postřeh i strategické myšlení u mnoha dalších deskovek. Skvěle se pobavili všichni – předškoláci, pubertáci i dospělí, kteří se nechali hrami docela strhnout, a na pár hodin se tak vrátili do dětství.

Deskové hry mají stále potenciál zabavit a taky stmelit celou rodinu, jejich pořizovací cena ale nebývá právě nízká. Zájemci proto mohou využít nabídku rýmařovské knihovny a libovolnou hru si vypůjčit.

ZN

UMĚNÍ NEPOSKVRNĚNÉ MYSLI
GALERIE
U STROMU
POZNÁNÍ
CHA CHA!
V MĚSTSKÉ KNIHOVNĚ
RÝMAŘOV
4.5. → 31.5.
2017
VŠECHNĚ NEJLEPŠÍ MAMY MILUJTE ♥

Městská knihovna Rýmařov

Tipy na nejlepší audioknihy

Zvukové knihy neboli knihy do ucha či mluvené slovo, zkrátka nahrávky četby a dramatizace knižních předloh se stávají velice oblíbenými, i když v rýmařovské knihovně na opravdový zájem teprve čekáme.

Výzkumy potvrzují, že poslouchání knih děti od četby neodvádí, naopak pomáhá předčtenářům i začínajícím čtenářům rozvíjet slovní zásobu, podporuje fantazii, učí soustředění i schopnosti plynule vnímat delší text a rozumět mu. A samozřejmě vede k potěšení z příběhů.

Audioknihy ale nejsou určené jen dětem. Středoškoláci mají možnost volně stahovat povinnou četbu na webu Českého rozhlasu. A dospělým mohou zvukové knihy poskytnout často chybějící hlas, který by je do-

provázel při dlouhých cestách autem nebo při jednotvárné práci, a význam mají i pro ty, kdo se čtením zápasí kvůli únavě nebo vadám zraku. Městská knihovna nabízí více než sto audioknih pro děti i dospělé. Dospělí si mohou poslechnout nyní populární severské detektivky, současnou českou i světovou literaturu, například knihy Kateřiny Tučkové, Petry Soukupové, Michala Viewegha, Bernarda Miniera, Johna Irvinga nebo Haruki Murakamiho. Děti zase určitě ocení oblíbenou *Aničku* Ivany Peroutkové v podání Marthy Issové nebo *Zlobilky* a *Nezbedníky* Martiny Drijverové, *Děti z Bullerbynu* i *Devatero pohádek* a *Pohádky z pařezové chaloupky*.
Petra Klimentová

Můj šálek čaje – nová generace

Jostein Gaarder: Dívka s pomeranči

Georg byl ještě malý, když mu zemřel otec. Na památku mu ale napsal dopis, který uschoval v kočárku, ve kterém Georga vozil. V dopise mu píše o dívce s pomeranči, kterou poprvé poznal v metru. Byla to Georgova matka. Pomeranče měla, protože byla malířka a chtěla je namalovat. Otec dívku nemohl spustit z očí. Georg se také zamíloval a nechtěl dívku ztratit jako jeho otec. Po smrti otce si však jeho matka našla nového muže. Georg se rozhodl, že jim nebude v lásce bránit, a tak dal matce dopisy alespoň přečíst.

Moc se mi líbilo, že kniha byla psána ze života, a taky to, jak se Georgův otec v dopise rozepisoval. Přestože nemám v oblíbenosti romány, tato kniha se mi líbila, doporučila bych ji hlavně těm, kdo se v knize nebojí smutnějších témat.

Můj otec zemřel před jedenácti lety. Byly mi tehdy jen čtyři roky. Nikdy mě nenapadlo, že od něj ještě někdy dostanu nějakou zprávu, ale teď spolu píšeme tuhle knihu.

První řádky píšu já, otec do ní bude postupně vstupovat. Hlavně on má co vyprávět.

Nevím jistě, jestli si tátu pamatuji. Možná si jen myslím, že si ho pamatuji, protože jsem ho viděl na mnoha fotografiích.

Jediné, o čem jsem přesvědčen, že si pamatuji doopravdy, je, jak jsme spolu jednou seděli na terase a dívali se na hvězdy.

Na jedné fotce sedím s tátou na žluté kožené pohovce v pokoji. Vypadá to, jako by mi něco hezkého vyprávěl. Pohovku máme pořád, ale táta už na ní nesedí.

Na jiném obrázku jsme se usadili do zeleného houpacího křesla na verandě. Ta fotografie visí na zdi od chvíle, kdy táta umřel. A v tom houpacím křesle právě teď sedím. Snažím se nehoupat, protože zapisuji do bloku. Pak všechno přepíšu do tátova starého počítače.

O tom starém pécčku by se také dalo hodně vyprávět, ale k tomu se ještě dostaneme.

(GAARDER, Jostein. *Dívka s pomeranči*. Praha: Albatros, 2004. 158 s.)

Amálie Andršová

7. B, ZŠ Jelínkova 1, Rýmařov

Jostein Gaarder: Dívka s pomeranči

Mezi desítkami příběhů, jež už jsem za svůj nepřilíši dlouhý čtenářský život stihla přečíst, je velmi obtížné vybrat jen jeden, o němž bych se chtěla podělit. Kniha, která se nakonec stala mou volbou, mě však čímsi zaujala hned na první pohled. V jedné z polic v knihovně mě okamžitě praštila do očí její oranžová barva, která se mezi ostatními vybledlými hřbety knih naprosto vyjímalala, a já téměř slyšela, jak na mě ta dívka uvnitř knihy křičí, ať si příběh přečtu.

O autorovi jsem nikdy dříve neslyšela, ale jak jsem brzy zjistila, jeho knihy jsou velmi oblíbené mezi čtenáři jak náctiletými, tak i staršími. Způsob, jakým čtenářům přibližuje základní filosofické otázky, mě naprosto uchvátil a mé oči po řádcích jen klouzaly.

Při čtení jsem se vžila do postavy patnáctiletého Georga, jenž ve svých čtyřech letech ztratil otce následkem zhoubné nemoci. Když Georg jednoho večera ve starém kočárku na půdě našel jedenáct let starý dopis, který zde otec zanechal, napjatě jsem spolu s ním četla příběh, jež dopis dlouhá léta skrýval.

Ze začátku jsem moc nechápala, jak je možné tolik postrádat člověka, jehož Georg vlastně téměř vůbec neznal, ačkoliv byl jeho otcem. V průběhu čtení jsem ale rychle pochopila, že i za tak krátkou dobu se do paměti uloží tisíce malých střípků vzpomínek, které se i po dlouhé době snadno zabodnou do srdce. Mimo hlavní dějovou linii jsem se však dozvěděla spoustu zajímavostí o Hubbleově teleskopu a především o hvězdách, které byly nedílnou součástí života Georgova otce. Bylo velmi obtížné se od příběhu odtrhnout, ale s blížícím se koncem jsem četla stále pomaleji, neboť se mi pomyšlení, že se s knihou budu muset již za chvíli rozloučit, vůbec nezamlouvalo.

„Kdybys si měl vypůjčit moudrá slova svého táty: Život je gigantická loterie, v níž jsou viditelné jen vítězné losy.“

„Ty, jenž nyní čteš tuto knihu, jsi taky vítězný los.“

„Dívej se na svět, Georgu, prohlížej si ho, dokud ses ještě nenabifloval příliš mnoho pouček z fyziky a z chemie. V tomto okamžiku běží obrovská stáda divokých sobů přes větrem bičovanou Hardangerviddu. V Camarque, mezi dvěma rameny delty řeky Rhóny, hnízdí stovky růžových plameňáků. Neodolatelná stáda elegantních gazel běží africkou savanou. Tisíce tučňáků spolu klábosí na ledovém pobřeží Antarktidy a nemají se špatně, líbí se jim to. Ale není důležité jen množství. Osamocení zamyšlený los vystrkuje hlavu z jehličnatého lesa ve východním Norsku. Před rokem se jeden odvážil až do naší ulice. Na chatě na Fjellstlen běhá v panice vyděšený lumík kolem dřevníku.“

„Boubelatý tuleň pleská ocasem do vody mezi ostrůvky u Tonsbergu.“

„Nechoď na mě s tím, že příroda není zázrak. Neřkej mi, že svět není pohádka. Ten, kdo to nepochopil, si toho možná všimne až těsně předtím, než se pohádka bude chýlit ke konci. Pak člověk dostane poslední šanci strhnout si klapky z očí, poslední příležitost protřít si oči úžasem a oddat se tomuhle zázraku, se kterým se teď loučí a musí ho opustit.“

„Snad chápeš, co se tu snažím vyjádřit, Georgu. Nevím o nikom, kdo by se s pláčem loučil s Euklidovou geometrií nebo periodickým systémem prvků. Nikdo neuroní ani slzu proto, že se odpojil od internetu nebo zapomněl násobilku. Člověk se loučí se světem, s životem, s pohádkou. Pak se loučí i s okruhem lidí, které má doopravdy rád.“

Příběh doporučuji přečíst těm, kdo mají neustále naspěch, a těm, kdo občas zapomínají zvednout hlavu a podívat se ke hvězdám, které jsou od nás tak daleko, ale jakýmsi způsobem tak blízko.

„Kdyby se všechno, co se přihodilo během historie vesmíru, obrazně napěchovalo do rozvrhu jednoho dne, Země by vznikla někdy pozdě odpoledne. Dinosauri by se objevili pár minut před půlnocí. A lidstvo by existovalo asi tak dvě vteřiny...“

„Snít o něčem nepravděpodobném má své jméno. Říká se tomu nádej.“

„Žurnalisté a rodiče jsou si podobní v tom, že jsou stejně zvědaví. A politici a děti zase dostávají citlivé otázky, na které není vždy jednoduché odpovědět.“

„Jsme na světě jenom jednou a teď.“

(GAARDER, Jostein. *Dívka s pomeranči*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2004. 160 s.) Adéla Lileková, kvarta, Gymnázium a SOŠ Rýmařov

Jazzclub

Čtvrtý koncert ve fabrice: Už jsme doma a americký jazzman

Před pár lety si majitel výroby velkoobjemovým kontejnerů Dalibor Kamenský splnil sen, když v hale své firmy uspořádal koncert kapely Dekadent Fabrik. První koncert ve fabrice měl úspěch, a tak následovaly další – o rok později si v tovární hale zahrály Krásné nové stroje, loni MCH Band. Letos byli hvězdou večera legendární Už jsme doma.

Letošní koncert si Dalibor Kamenský nadělil ke kulatinám. Kromě tradičních předskokanů, místní kapely Sibérija, která nechyběla na žádném z dosavadních koncertů ve fabrice, se během něj na pódiu představilo trio amerického jazzového kytaristy Willa Bernarda, který do Rýmařova přijel na pozvání Jazzclubu SVC, a ve finále pražští Už jsme doma. Ti si v Rýmařově zahráli po pěti letech.

Koncert měl gradující dynamiku. Začal od zádumčivých, temně se linoucích skladeb Sibérie, která předeslala, co mohou její posluchači očekávat na novém albu, jehož křest se chystá na konec června. Americký soul-jazzový kytarista Will Bernard v triu s českým baskytaristou a kontrabasistou Milošem Klápštěm a bubeníkem Tomášem Hobzkem rozproudili energii v sále a užívali si zcela nekomorní atmosféru tovární haly, zaplněné několika stovkami posluchačů. Finále bylo podle očekávání hudební explozí. Už jsme doma jsou v našich končinách pojmem, a tak i když tento koncert zrovna nebyl jejich vrcholem, publikum je nechtělo pustit z pódia. UJD hráli hlavně z alba *Jeskyně* a pár hitů starších, novinka neproklamovala žádná. Ostatně i poslední album *Tři křížky*, kterým v roce 2015 UJD oslavili

třicet let existence, tvoří kompilace předělávek starších věcí.

Čtvrtý koncert ve fabrice navázal na ten loňský i výstavou. Po Šárce Lupečkové a jejích grafikách se tentokrát představili studenti umělecké fotografie pod vedením Jindřicha Štreita, kteří vytvořili sérii snímků přímo v areálu firmy Eurointermetall Dalibora Kamenského. Výsledný výběr nazvaný *Industria* pořadatel akce nainstaloval příznacně do improvizované galerie mezi kontejnery. ZN

Z okolních obcí a měst

Břidličná opět bodovala

V Ostravě se 30. března konal devátý ročník prestižní žakovské konference Prezentace badatelských projektů EVVO, letos pod záštitou náměstka hejtmana Moravskoslezského kraje Mgr. Stanislava Folvarczného. Soutěže se zúčastnilo čtrnáct škol z celého kraje s patnácti pracemi. Samozřejmě mezi nimi nechyběla ani ZŠ Břidličná.

Každé soutěžní družstvo musí svou práci prezentovat ve vymezeném čase, ale především ji obhájit před přísnou porotou. Ta potom vybere tři nejlepší práce a vítězným týmům předá diplomy. Po společném obědě čekala na účastníky druhá, již klidnější, ale neméně zajímavá půle programu. Všichni zájemci se mohli podívat do Světa techniky, kde je čekala vědecká show britského chemika Dr. Michaela G. S. Londesborougha, B.Sc Hons Ph.D.

Konference se zúčastnili i žáci z Břidličné, a to hned dvě družstva složená ze členů přírodovědného kroužku. Každý tým v Ostravě prezentoval vlastní badatelskou práci. První, ve složení Kateřina Bartozelová, Petr Oliš, Miroslav Loukota, Jan Repán, Michal Buráň, Marek Smažinka a Dominik Smékal, ji nazval výstižně *Stres rostlin* a zabýval se v ní chováním rostlin v případě ohrožení. Druhý tým, který tvořily

Adéla Adámková a Anna Sedláčková, měl na paměti starou moudrost, že vše v přírodě je k něčemu dobré. Obě dívky zajímalo využití kopřivy dvoudomé a její přínos pro lidský organismus. Proto svůj projekt nazvaly *Kopřiva, nedocenená bylina*. Skloubily v něm vědeckou práci – obsah látek v rostlině – i trochu toho ženského zkoumání, tedy vaření, pečení... Proto při přípravě prezentace voněla školní kuchyňka jako před svátky.

Oba naše týmy byly velmi úspěšné, projekt *Stres rostlin* dokonce získal diplom za překrásné druhé místo. Výsledky nás velice těší, ale určitě se nechystáme usnout na vavřínech, proto se oba týmy již připravují na další klání, tentokrát v Olomouci, na půdě Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého. Věřím, že jim budete spolu s námi přát štěstí.

*Foto a text: Mgr. Květa Děrďová
koordinátorka EVVO*

V Horním Městě vznikl Hornický spolek

V Horním Městě byl založen Hornický spolek Horní Město, z. s. Hlavními cíli spolku jsou péče o podzemí dolu sv. Antonína Paduánského, šíření hornických tradic, průvodcovství po podzemí a propagace spolku a hornictví v našem regionu. Spolek hledá nové členy, muže i ženy nad 18 let se zájmem pracovat pro společnou věc a oživit povědomí o hornické historii Horního Města a okolí. Přihlášku ke členství je možno získat na e-mailové

adrese: hornik.hornimesto.cz, nebo osobně při první nenáročném brigádě, která se bude konat **1. května 2017 od 9:00 v Horním Městě** – sraz je na parkovišti u kostela sv. Máří Magdalény. Bližší informace a stanovy spolku jsou zatím k dispozici na výpisu ze spolkového rejstříku na www.justice.cz, webové stránky chystáme. Zdař Bůh!

Eva Machová, jednatelka spolku

BUDOUCÍ PRVNÁČCI, POZOR! ZÁPIS K ZÁKLADNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ

na Základní škole a Mateřské škole Stará Ves, okres Bruntál,
příspěvkové organizaci, Dlouhá 261/24, 793 43 Stará Ves

se uskuteční ve čtvrtek 27. 4. 2017 od 13:00 do 16:00!

**S sebou přineste rodný list dítěte a občanský průkaz zákonného zástupce.
Prohlídku školy a podání potřebných informací k vzdělávání lze zajistit
individuálně po telefonické domluvě.**

**Bližší informace na www.skolicka-staraves.webnode.cz
nebo na telefonech 554 283 002, 739 027 338.**

Těšíme se nové školáčky!

Výprava za havěť

Že titulek zní málo přitažlivě? To je možné, ale zcela jinak působila možnost setkat se s těmito tvory na žáky ze ZŠ Břidličná, členy pří-

rodovědného kroužku SK ASK ČR Břidličná.

Již od ledna se velmi pečlivě připravují nejen na Biologickou olympiádu, ale i Zlatý list a řadu dalších soutěží a iniciativ zaměřených tímto směrem. Proto s povděkem přijali možnost rozjet se 6. dubna do Pevnosti poznání v Olomouci na naučný program s názvem *Odpudiví i kouzelní*. Vedle teoretické náplně si vyzkoušeli i vlastní obratnost při sestavování koster obojživelníků a statečně se mohli přímo dotknout hadů, pavouků či bojechtivě vypadajícího štíra. „Pomazlení“ s těmito příšerkami zvládli nejen kluci, ale i dívky. Lektorům z Pevnosti poznání velice děkujeme za trpělivost. Celá výprava se všem moc líbila. Zážitků bylo tolik, že i zpáteční cesta do Břidličné uběhla velmi rychle a bezproblémově, na čemž měl velkou zásluhu autodopravce Ing. Josef Petrik, s jehož autobusu se naši žáci vydávají na toulky za poznáním již několik sezón. Zbývá ještě poděkovat za finanční podporu MěÚ Břidličná a doufat, že naše naukové programy podpoří i v budoucnu.

*Fota a text: Mgr. Květa Děrďová
vedoucí přírodovědného kroužku*

Franz Brixel: Horská kronika

(Přeložila Jitka Procházková)

Malíř prasat

V lidském životě se objevuje mnoho odpor-
ných neřestí, které způsobují velké zlo ve spo-
lečnosti, ponížují člověka a zostuzují ho. Věřím,
že těmi největšími zly jsou chamtivost a lež, ne-
boť jsou také původci mnoha ostatních podlostí
a neřestí. Jelikož již před mnoha tisíci lety při-
šel jejich prostřednictvím na zem mezi lidi
Belzebub, lze jistě právem obě nazvat ďáblem,
protože jimi vzniklo všechno neštěstí, loupeže,
vraždy a války, jež zničily tisíce lidských životů
a tisíce lidí dostaly do bída, žalu a nouze.

Když lež, ziskost, hrabivost drží člověka v zajetí,
pak ho připraví o charakter, jeho lidská důstoj-
nost je zhanobena, ztratí důvěru a respekt oko-
lí a každý se na něj dívá s výsměchem a pohr-
dáním.

Z těchto příkladů chci nyní uvést dva, které jsem
velmi dobře znal. Začnu malířem prasat.

Tento majetný a vážený muž byl tak chamtivý,
že jedno uprchlé velké prase, které náhodou
běželo přes jeho zahradu, vlákal do svého do-
mu a zamkl v chlívků.

V tom, že prchající zvíře, které vstoupilo na jeho
pozemek, dal pod zámek, by nebylo ještě nic
protiprávního; v případě, že by to šel okamžitě
oznámít, aby ho vlastník mohl opět najít.

Sám smysl pro povinnost a touha po majetku
sváděly pravděpodobně tuhý boj, při němž ta
poslední hyena získala převahu a muži ihned
našeptala myšlenku zběhlé prase, které bylo bí-
lé, natřít načerno, aby nebylo poznat a zabrá-
nilo se případnému zkoumání. – Jak bylo za-
myšleno, tak bylo učiněno!

Ihned nabarvil prase tak smolně černou bar-
vou, že se skutečně nedalo ve srovnání s dřív-
ějším vzhledem poznat. Bohužel však neměla
volně položená zahrada, za rybníčkem s ráko-
sím osázeným olšemi, žádnou ochranu před
zvědavými pozorovateli, kteří onu zvláštní pro-
měnu bělouše ve vraníka tajně sledovali. – Když
se majitel vepře přišel také do okolí zeptat, zda
tu nebyl jeho zběh viděn, soused odnaproti mu
pochopitelně sdělil, co se tam odehrálo. – –

Obchodník s prasaty se k dotyčnému kvapem
odebral, neboť mu to stačilo, a ptal se po svém
dezertérovi. Muž trochu zaraženě a rozpacitě
popřel, že by poskytl přístřeší cizímu vepři.
Obchodník s prasaty se však nenechal jen tak
lehce odbýt a trval na tom, že si prohlédne

chlév. – Když se tak stalo, kupec ihned poznal
podle hlavy a uší zvíře, které mu uteklo a jež na
něj sice jako nepoznatelný mouřenín, avšak
přátelsky zachrochtalo. Ačkoliv muž tvrdil, že
prase patří jemu, přece jen nebyl obchodník tak
hloupý, jak vypadal a jak si ten podvodník mys-
lel. Vzal vodu a umyl kousek srsti na štětinatém
obyvateli chléva. A vida, tu se ukázala původní
bíložlutá barva. –

Teď se musel majitel domu tvářit jakoby nic,
musel vlastnoručně pomoci umýt mouřenina
do běla a ještě udělat něco navíc k uchláchole-
ní kupce, aby ho nešel žalovat! – –

Jakkoliv byla trapná záležitost vyřízena mezi čtyř-
ma očima, nezůstalo to malířské umění utajeno
a rozšířilo se v krátké době po celém městě.
Všude se vědělo, že se objevil nový malíř, jenž
bydlí v horní Hochhäuser Gasse.¹ A tak si dříve
vážený muž svou hamizností pokazil pověst
a vydal se napospas výsměchu obyvatel města,
protože se mu od té doby všude říkalo „malíř
prasat“.

Pán von Mantel

Nyní se dostáváme ke druhému exempláři, pa-
nu von Mantel.²

Tento tkalcovský mistr měl dům v Horním před-
městí, asi jednu stěžu z kulovnice pod Horním
mlýnem, první dům na volném místě, kam ved-
la jen prostá cesta, která se vinula okolo domu
přes mlýnský náhon a potom ústila naproti do
široké polní cesty, kde se ještě podél ní táhla řa-
da několika domů.

Bylo to na masopustní úterý roku 1825, když
majitele tohoto domu napadlo odpoledne sla-
vit a jít za zábavou do Janovic.

Po cestě navštívil několik hostinců, kam všude
lákala hudba, bavil se do pozdního večera
a potom se vydal na cestu domů. Tak přišel
k takzvanému hostinci Louže, kde tenkrát býva-
lo každou neděli po celý rok opravdu veselo.³

Tento hostinec postavil svého času edrovický
dědičný rychtář Schinzel na své louce u vozové
cesty, kudy nyní vede veřejná silnice, stál na ba-
žinaté půdě, a proto dostal od mého obrazo-
tvorného lidu jméno „Louže“ – –

Ve čtyřicátých letech koupil tento dům janovic-
ký kominík Felix Kosch, strhnul ho i se základy
a postavil zde nový pěkný hostinec, který dostal
hrdé jméno „U Černého orla“. –

Avšak na vznešený hostinec se přece jen ne-
mohl vypracovat, neboť „lepší lidé“ sem nezaví-
tali, protože dřívější jméno mělo špatnou po-
věst, a jelikož zde už nezněla hudba, která by lá-
kala lůzu, stál velký hostinec nadále prázdný. –
A tak Kosch ten velký dům prodal židovi jmé-
nem Moses, jenž zde zřídil palírnu lihu.⁵
Tkalcovský mistr tedy nakonec zavítal do hos-
tince „U Louže“.

V místnosti bylo natěsnáno plno lidí všeho dru-
hu a bavili se opravdu vesele. – Tkalcovský mis-
tr se postavil úplně dozadu ke kachlovým kam-
nům. V troubě se dusila velká telecí pečeně, je-
jíž delikátní vůně stoupala tkalcovskému mistru
do nosu, až po ní zatoužil, tím víc, že dosud jen
pil a velmi málo jedl. –

Pečinka byla brzy hotová a krájely se z ní porce.
Když se dotančilo, podávala se hostům. Zrovna
se hrál nový kus, a tak se veškerá pozornost
hostů obrátila k tanečníkům. – A jelikož kamna
stála vlevo u dveří, napravo se nacházel výčep
a mezi nimi se tlačilo mnoho lidu, tak si tkalcov-
ský mistr pomyslel, že je právě vhodná doba str-
čit pečení i s pávní pod kabát a nepozorovaně
s ní odejít. – Musel si myslet, že se svou kořistí
zrovna tak dobře unikne jako jednou jeden in-
valida v Koňském mlýně, jenž úspěšně provedl
ten samý „dovedný kousek“. – Náš hrdina se
však hořce mylil, neboť sotva se šťastně vydal
s pávní pod kabátem ze dveří ven, dohrála
hudba a jeden host si poručil pečení. – –
Hostinský spěchal, aby pro objednané došel,
ale běda – pánev a pečeně z trouby zmizely! –

Spustil se ihned povyk a jeden mládenec po-
znamenal, že před troubou stál dlouhou dobu
nějaký muž v kabátě a že se odtud vykradl. –
Okamžitě byl uspořádán lov na lupiče!
Všechno, co mělo nohy, proudivo ven najít
a pokud možno chytit toho muže v kabátě. –
A skutečně ho dole v Edrovicích chytili, strhli mu
kabát – a on nechal pánev s pečení spadnout
do sněhu. Zatímco se mnozí zabývali pečení,
pánví a kabátem, běžel odtud bez dechu jako
kdysi Josef Egyptský!

Ve chvíli dopadení dostal taky pořádnou fac-
ku, z toho si však nic nedělal. Měl štěstí, že uměl
dobře běhat, takže svým pronásledovatelům se
zdravou kůží unikl! – Od té doby se mu však
všude říkalo: „Pán von Mantel!“

¹ Patrně míněna Hohehausgasse, nynější Bartáková ulice. Pozn. red.

² Der Mantel = kabát. Pozn. red.

³ Pro srovnání: Démon Alkohol, obraz kultury v 8 oddílech, oddíl „Pivo“. – Tato knížka je na prodej u Huga Schuberta v Rýmařově a stojí v elegantním provedení 60 krejcarů. D. H.

⁴ Protože podle legendy, jak známo, hostince stavěl, resp. zálučný plán stavět takové pasti pro hříšníky lidem zadal ďábel, měly by se tyto neblahé domy raději pojmenovat „Pekelná kuchyně nebo Ďáblova bažina“, protože se v nich ubohé lidstvo zničí. D. H.

⁵ Může se to nazývat „palírna kořalky“. Ale co jsem říkal před chvílí? Dříve to byla ďáblova past na myši – nyní sem zavítala jeho vznešenost kníže pekel sama! – Ó palírna kořalky – ó lidská bída – ó slepý lide – ó slepá vládo! – – – D. H.

Z historie

Výzkum lokality Burgetův statek

Stopy nejstaršího opevnění města a jeho paralely

Jeden z posledních větších výzkumů probíhal v letech 1989–1991. Během tří let byl nalezen relikt středověké hradby v délce 17 m a nároží Hrádecké brány. Z kulturních vrstev se podařilo vyzvednout dostatečné množství nálezů, které umožnily velmi přesné datování fortifikace. Nepochybně zajímavým zjištěním je, že kamennému opevnění nejspíš předcházelo dřevěné, neboť pod starší kamennou zdí i okolo ní leželo značné množství uhlíků, dokonce i silné dřevěné desky a kousky zuhelnatělých dřev.

Nezvyklý byl též počátek výzkumu. Mladý kolega zakopl poprvé na lokalitě krumpáč takových 10 cm do země a křičí „stará mince“. My však předpokládali spíš mizerný hliníkový halíř či troník, v nejlepší podobě některé drobné rakousko-uherské platidlo. Smáli jsme se mu, že si vymýšlí... Smích nás přešel, když jsme nepravidelný kotouček stříbra očistili. Na aversu drobné mince, spíše plíšku, se objevilo písmeno W jako Wenczelaus (zde Václav II.) a typický lev zle cenící tesáky na reversu. Prvním nálezem byl vzácný pražský parvus, dvanáctina pražského groše, drobná mince z kutnohorské emise z let 1300–1310. To bylo opravdu nečekané entrée.

Předstihový výzkum plochy Burgetova statku v horním závěru Husovy ulice (Niedere Ringgasse) odhalil část středověkého opevnění města z 13.–17. století. Výzkum situoval tři fáze užívání vcelku primitivní městské hradby (nikoli ochranné zdi) a levé nároží Hrádecké brány (Burgstadteltor), která se otvírala k cestě na hrad Strálek a dál na Královskou stezku, Šternberk, Uničov a Olomouc.

Výzkum Burgetova statku 1991 (1 hradební zeď, 2 Husova ul., 3 příkopy Hrádku a města, 4 bývalý dům p. Krátkého, 5 městský hrad, 6 zbořený dům, 15–16 čísla parcel, 18 dílna bronzolítce

letí. Výzkum situoval tři fáze užívání vcelku primitivní městské hradby (nikoli ochranné zdi) a levé nároží Hrádecké brány (Burgstadteltor), která se otvírala k cestě na hrad Strálek a dál na Královskou stezku, Šternberk, Uničov a Olomouc.

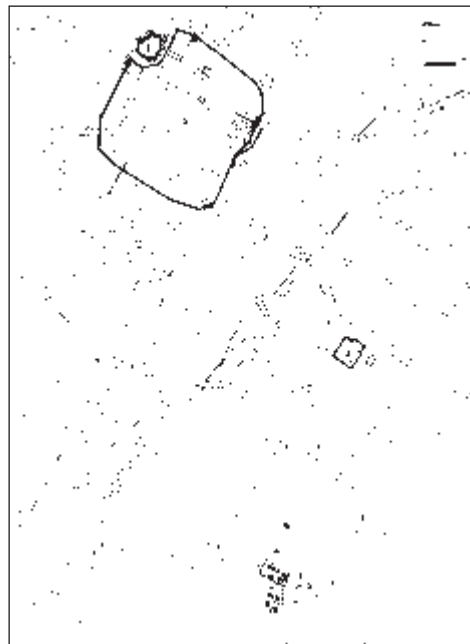
Nejstarší identifikovatelné stopy původního obranného zařízení města, jež jsou rozhodující pro dataci, dokumentují poměrně nepřilíživé čiitelné zbytky dřevěné konstrukce. Dá se tedy předpokládat, že město krátce po svém založení spíš symbolicky chránilo nějaké přesněji určené dřevěné plaňkové hrazení. Rovněž není jasné, zda obepínalo celý vnější okruh sídliště a bránilo vstupu do celého města, nebo je postavili jen na neohroženějších místech. Spíše než nákladnou palisádu lze předpokládat silný plot (do 3 m) ze svislých kůlů a patrně silných fošen vertikálně připevněných na horizontálních trámcích

dřevěnými kličky. Mezi zbytky konstrukce jsme totiž nenašli žádné kovové stavební prvky, hřebíky (s hlavičkou), klínce (hřebíky bez hlavičky), které se užívaly v nezměněné podobě již v římském stavitelství, ani hřeby délky 10 či více centimetrů.

S železem se většinou šetřilo a zlomky či poškozené předměty se obvykle přetavovaly nebo překovávaly, u nás se to však podle nálezů u drobnějších kovových předmětů v kovárnách vážněji nepropracová-

lo. Šlo asi o zboží relativně levné. Snad to bylo tím, že všude v okolí a nejspíše i v Rýmařově pracovaly hamry s hutěmi a dostupné zásoby železných rud ležely v přímém okolí města. Nebyl to jen Pittenwald, ale též jednotlivé doły nad Edrovcemi či zahrádkami nad lomem. Přesto nelze zcela bagatelizovat hodnotu železných prvků, kterou si snadno představíme, pokud víme, že každý hřebíček musel kovář vykovat zvlášť. Velmi zkušený a zručný kovář pan Mazel z Nového Pole potvrdil experimentem, že na vykování jediného klínce bylo potřeba až 60 úderů.

Plot se příliš nelišil od stejných zařízení z nedaleké minulosti (souvislé dřevěné hrazení bez mezer) nebo i dnešních. Proti přelézání stěny byly dřevěné těsně kladené desky podle dochovaných vyobrazení nahoře zahroceny. Nelze vyloučit ani roubený plot z vodorovných kulánů zbavených kůry a spojujících mohutné zahrocené vertikální kůly, do nichž byly zapuštěny (viz Nový Šaumburk). Mohly být též upevněny mezi dvojice kolmých pilířů. V menších fragmentech, ale vzácně i v celé délce se objevovaly zbytky silných prken a výjimečně i celá v její bezprostřední blízkosti. Palisádové opevnění by bylo mnohem nákladnější a vyžadovalo více úsilí při instalaci. Pevnou dřevěnou konstrukci jistě doplňovala speciálně zpevněná brána v místech pozdějších průchodů. Původní Hrádecká brána nejspíše

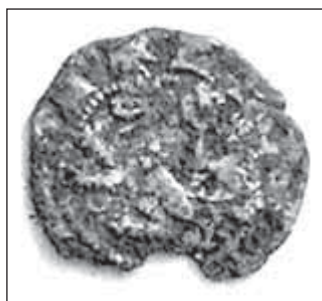
Situace města ve 13.–15. stol. (1 Hrádek, 2 radnice, 3 tvrz Vestenhof/15. stol./, 4 kolonizační ves na Bezručově/2. půle 13. stol./, 5 předkolonizační ves/1. půle 13. stol./, kaple v Lipkách s poustevnou)

Výzkum Burgetova statku 1991 (1 hradební zeď, 2 Husova ul., 3 příkopy Hrádku a města, 4 bývalý dům p. Krátkého, 5 městský hrad, 6 zbořený dům, 15–16 čísla parcel, 18 dílna bronzolítce

letí. Výzkum situoval tři fáze užívání vcelku primitivní městské hradby (nikoli ochranné zdi) a levé nároží Hrádecké brány (Burgstadteltor), která se otvírala k cestě na hrad Strálek a dál na Královskou stezku, Šternberk, Uničov a Olomouc.

Nejstarší identifikovatelné stopy původního obranného zařízení města, jež jsou rozhodující pro dataci, dokumentují poměrně nepřilíživé čiitelné zbytky dřevěné konstrukce. Dá se tedy předpokládat, že město krátce po svém založení spíš symbolicky chránilo nějaké přesněji určené dřevěné plaňkové hrazení. Rovněž není jasné, zda obepínalo celý vnější okruh sídliště a bránilo vstupu do celého města, nebo je postavili jen na neohroženějších místech. Spíše než nákladnou palisádu lze předpokládat silný plot (do 3 m) ze svislých kůlů a patrně silných fošen vertikálně připevněných na horizontálních trámcích

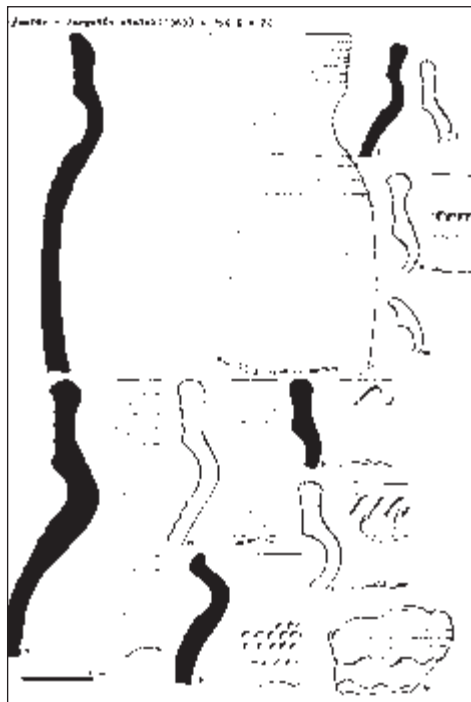
Pražský parvus Václava II. (PARVI PRAGENSES – zvěřšený)

Pražský groš Václava II. (GROSSI PRAGENSES)

Soudobé vyobrazení dřevěné středověké tvrze s plaňkovou hradbou

Soubor okrajů a výdutí ze 13. století z prostoru Hrádecké brány

bránil přístupu od východu. Dál už ztěžoval přístup k jihovýchodní linii fortifikace rozlehlý jižní močál neustále provlhlčovaný potůčkem pramenícím na horním konci dnešní Hornoměstské ulice. Severovýchodní díl opevnění se opíral o vysoký sráz prudce upadající k nivě Podolského potoka.

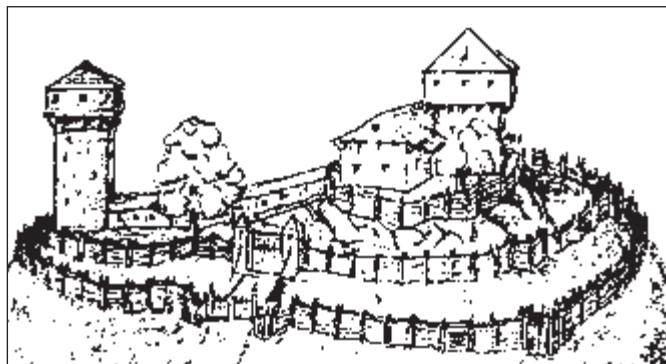
Jak vidět představovala dřevěná zeď jen dočasné provizorium jako v jiných nových městech. Opevnění mělo také symbolický podtext, bylo výrazem statutu města, varovalo před útokem na jeho obyvatele, zdůrazňovalo jejich bezpečí, svobodu a výjimečné postavení. Ve válečných dobách mělo opevněné město i funkci refugia, jako dříve mívala hradiště, tj. stávalo se útočištěm a asylem válkou ohrožených obyvatel z okolí. Příchozí posilovali městskou hotovost, přiváděli též ohrožený dobytek a zásoby potravin, nutných při delším obléhání. Právo hradební tak bylo vyjádřením jednoho z nejdůležitějších městských privilegií, ale též výrazem pýchy a nadřazenosti měšťanů.

Vzhledem k neúplným nálezům konstrukce je třeba hledat paralely, kterých bychom našli na Moravě a ve Slezsku nemálo (např. výzkumy olomouckého archeologa Mgr. Lukáše Hlubka, bývalého pracovníka Muzea Rýmařov). Dnes už víme, že nejedno moravské nebo slezské město chránila linie dřevěného či dřevohlinitého opevnění do té doby, než se podařilo zbudovat (kupodivu poměrně brzy) kamennou fortifikaci. Přesto je nejednou nenahradili kamennou zdí, a některá městská sídla tak natrvalo chránila jen původní dřevěná nebo dřevohlinitá konstrukce, případně hlinitý val s palisádou. Jinde používali dřevěnou fortifikaci dál jako doplněk kamenné hradby.

Obdobné dřevěné zařízení, jaké užíval ve svých počátcích Rýmařov, je

fungovala na stejném místě jako později.

Volba místa pro stavbu města na „zeleném drnu“ byla jistě dobře promyšlena a využila všech prvků terénní konfigurace zvoleného prostoru. Nesporně se opřela o dominantní postavení starší, avšak oddělené pevnosti Hrádku. Dřevěné opevnění doplňoval patrně už v počátcích hluboký souvislý městský příkop na severozápadní a západní straně nevysoké rýmařovské ostrožny, další a mnohem kratší

Jiný typ dřevěné hradby (ideální rekonstrukce Nového Šaumburku, J. Coufalík)

prokázáno u staršího Lipníku nad Bečvou (zal. 1238), Uničova (1213), Mohelnice (1131), Ivančic (1221) či Vyškova (povyšena na město 1238). Podobné obranné pásmo užíval též Prostějov (město 1390) nebo Přerov (město 1256). Archeologický výzkum prokázal také v Litovli (1256–8) původní palisádové hrzení zasazené takřka bez významnějších mezer do základové rýhy v podobě žlabu, v němž se slily kúlové jamky. Dendrochronologický rozbor nálezů (srovnání šíře a typu letokruhů s datovanými nálezy dřeva v daném území) potvrdil kácení stromů s litovelskou palisádou v letech 1251 a 1291. Neří tak vyloučeno, že stejným obranným zařízením disponovala většina sídlišť nazývaných **anti-qua civitas (staré město)**. Obdobný název najdeme na Sargentově mapě rabštejnského panství (1747). V místech předměstské osady na Bezručově ulici nalezneme zčásti dochovaný nápis „*Locus ubi antea urbs... Römerstadt*“, tedy „*Místo založení starého města... Rýmařov*“. Připomeňme, že podobně jako v Rýmařově byla původní předměstská litovelská osada vzdálena od nového města kolem půl kilometru. Některá městečka neměla žádné opevnění, nejvýše v podstatě symbolické brány (viz Břidličnou ad.) v koncích ulic.

Lze ocitovat nejdůležitější ze závěrů archeologické komise složené z pracovníků opavské expozitury Archeologického ústavu v Brně, Muzea Bruntál a geologického střediska v Rýmařově z 29. 11. 1989:

„1. nález se považuje za zajímavý a dobře zapadá do kontextu výzkumu středověké zástavby dalších severomoravských měst.

2. přináší dosud neznámé, málo známé či jen tušené skutečnosti.“

Následuje doporučení s řadou upřesnění pokračovat v roce 1990 v předstihovém výzkumu dalších částí lokality.

Mgr. Jiří Karel, foto: archiv autora (Goš, V. – Karel, J.: *Středověké opevnění města Rýmařova, Vlastivědný věstník moravský XLIX/2, Brno 1997; Týž: Městský hrad v Rýmařově ve 13.–15. století, Střední Morava 15, Olomouc 1997; Týž: Tvrz v Rýmařově, Archaeologia historica, 17/92, Ústí nad Labem, Brno 1992; Goš, V. – Karel, J. – Novák, J.: Nadzemní objekt 14.–15. století v Rýmařově-Hrádku, Časopis Slezského zemského muzea, série B XXIV, Opava 1974; Hlubek, L.: Příspěvek k opevnění města Rýmařova, StM, sv. 35, Olomouc 2013; Kouřil, P. – Kováčik, P. – Prix, D. – Wihoda, M.: Tvrz a město Jeseník ve středověku, Archaeologia historica 32, Brno 2007; Karel, J.: Příběh lesů a lidí Rýmařovska, dějiny lesů a jejich užívání, Rýmařov 2008; Týž: Dějiny Břidličné (v tisku/ etc.)*

Soubor kúlových jamek na nám. Míru (výzkum Mgr. M. Kieconě, 2013)

Horní část Husovy ulice v době výzkumu (1990), v popředí domek p. Krátkého

Kam na výlet

Na Skřítek se málem jezdilo vlakem

Skřítek (874 m n. m.) je sedlo oddělující Hraběšickou vrchovinu od Hrubého Jeseníku. Odpradávná bylo toto místo dopravním koridorem propojujícím Rýmařovsko se Šumperkem.

Tato sníženina samozřejmě nemohla uniknout pozornosti dávných obyvatel hor, kteří potřebovali překonávat jesenickou hradbu při cestách za obchodem či při lovu. Už ve středověku tudy vedla jakási stezka, která mířila například na hrad Rabštejn, který stával nedaleko Skřítku a byl nejvýše položeným hradem Moravy.

S rozvojem průmyslu se tehdy císařský dvůr rozhodl budovat nové, moderní dopravní spojení. Důvodem byla také potřeba rychlého přesunu vojsk v případně válečných konfliktů. Těch nebylo málo, ale v této oblasti se většinou odehrávaly mezi Rakušany a Průšáky. Jednou z páteřních komunikací, které budoval přímo císařský dvůr, byla ta vedená z Hradce Králové do Opavy. Vedla přibližně ve stejné trase jako současná silnice I/11 a na Skřítku byla budována v letech 1839–1842.

Se stavbou této silnice souvisí také jedna drobná památka zachovaná pod horami, u mostu přes řeku Mertu v Sobotíně. Jde snad o jedinou dochovanou mýtní stanicí u nás. Z dokumentů víme, že po dokončení silnice bylo na jejích úsecích zřízeno sedm silničních a pět mostních mýt. Tato stanice mezi nimi však ještě nestála. Objevuje se až k roku 1864, kdy je uváděna v seznamu majetku Sobotínských železáren, které vlastnili bratři Kleinové. Dá se předpokládat, že si právě tato firma pronajala mýto výměnou za údržbu silnice.

Na konci 19. století byla mýtní stanice v Sobotíně opět k pronájmu. Vyvolávací cena za pronájem na jeden rok byla tehdy 100 zlatých. Výběr mýta se lišil podle druhu dopravovaného nákladu. Jeden kus tažného dobytka přecházel za 2 krejcare, za těžký dobytek hnaný platil jeho průvodce 1 krejcar za kus.

Historie výběru mýta na státních silnicích se uzavírá v roce 1895 a k úplnému zrušení výběru mýtného došlo v roce 1902. V následujících letech byl domek v rukou několika soukromých majitelů. Zajímavá je informace, že podle pamětníků po roce 1945 sloužila mýtnice několik let také jako trafika. Ve druhé polovině 20. století však objekt bez využití postupně chátral, až se dostal do téměř havarijního stavu. Hrozil mu stejný osud jako u mnoha podobných účelových staveb.

Díky zájmu historiků a domněnce, že jde možná o poslední ve své původní podobě dochovanou mýtní stanicí nejen v Olomouckém kraji, ale i v České republice, se nakonec podařilo zajistit opravu. U příležitosti oslav 140. výročí železniční trati Zábřeh – Sobotín byla 10. září 2011 zrekonstruovaná sobotínská mýtnice slavnostně představena veřejnosti a předána Olomouckému kraji. O její správu se dnes stará Muzeum silnic ve Vikýřovicích.

Současnost

Fota: archiv Miloslava Marka

1904

Potřebu přípravy pro těžké povozy mířící do kopce a z kopce, stejně jako nutnost občerstvení pro formany vedly k výstavbě horského hostince. Už v polovině 19. století byl vystavěn přímo v sedle zájezdní hostinec Berggeist (Horský skřítek). Tak dostalo do té doby bezejmenné sedlo své jméno. Ještě v mapách z 30. let 19. století není žádné jméno tohoto průsmyku uvedeno.

K hostinci byly přistavěny hospodářské budovy, sloužící jako stáje pro koně, ale jeho význam časem upadal v souvislosti s rozmachem železniční dopravy. V roce 1872 byla totiž zprovozněna železnice z Olomouce do Opavy.

Moc nechybělo, a dnes jsme jezdili na Skřítek rovněž vlakem. Už v roce 1878 přivítali Rýmařovští první vlak z Valšova. Byla to taková sláva, že se hned začalo uvažovat o prodloužení trati až do dnešního Polska. Tato snaha, která zahrnovala náročný průchod horským terénem, zůstala jen na papíře. Stejně tak projekt, který měl Rýmařov napojit na již vybudovanou lokální trať Zábřeh – Sobotín, která byla dokončena v roce 1871. Nejdříve se projektanti pokusili zpracovat napojení na trať Hrabíšín – Rýmařov, ale od roku 1894 byla preferována spojnice právě do Sobotína.

Podle projektu měla trať ze současného sobotínského nádraží zamířit přes Vernířovice a do údolí řeky Mertu nad samotou Kosaře. Zde se měla přimknout k současné lesní cestě a obkroužit vrcholy kopců, aby nabrala výšku na překonání sedla na Skřítku.

Zajímavé je, že ze Skřítku se měla podle projektu vydat do Hraběšické vrchoviny, kolem zříceniny hradu Rabštejna, na horní konec Bedřichova. Odsud měla vést odbočka na dokončenou trasu železnice vedoucí z Olomouce přes Šternberk a Uničov do Šumperka.

Z Bedřichova měla projektovaná trať opět stoupat do kopce a kolem Kamenné hory zamířit do katastru dnes již bohužel téměř zmizelé vesničky Ferdinandova. Tady by trať překonala další horské sedlo a zamířila do Janovic a odsud na rýmařovské nádraží. Z Janovic do Staré Vsi byla opět naplánována odbočka, která měla spojit s železniční sítí zdejší hutní provozy. V létě roku 1894 vše vypadalo slibně. Za účasti janovického lesnístra Riegera se uskutečnila pochůzka výboru pro výstavbu železnice přímo v terénu po uvažované trati.

Pak se ale objevily problémy a ke stavbě nedošlo. Projekt ležel pět let v šuplíku, než se opět začalo mluvit o výstavbě. Znovu ovšem zůstalo jen u záměru. Do stavby pak vstoupila ještě první světová válka, stavitelé se záměrem zabývali opět v roce 1921. Vždycky ale narazili na problémy v podobě vysokých nákladů na stavbu, složitých terénních poměrů i problémů s provozem trati v horském terénu v zimním období. Po první světové válce se navíc objevil konkurent v podobě silniční dopravy i výrazný útlum průmyslových aktivit v regionu. A tak se dnes můžeme jen nad mapou obdivovat důmyslností projektantů předminulého století a na Skřítek vyjet pohodlně autem či autobusem.

Miroslav Kobza: Cestou necestou za Tajemstvím Hrubého Jeseníku

Sport

Čtvrtá osmitisícovka byla zatím nejtěžší

Do sbírky osmitisícovek si lezci TJ Horal Rýmařov připsali další kořist – během čtvrtého ročníku závodů ve vytrvalosti a rychlosti dospěli na vrchol Lhoce (8 516 m n. m.). Přestože jde o vrchol nižší než v předchozích ročnících, zdolaný úsek byl zatím nejtěžší. Lezcům na něj stačila hodina a tři čtvrtě.

Princip lezeckých závodů na umělé stěně v SVC Rýmařov zůstal stejný. Každý rok skupina přihlášených horolezců společně symbolicky zdolá jednu osmitisícovku. Po Mount Everestu, K2 a loňské Kančendženze se v sobotu 8. dubna stal cílem vrchol Lhoce. Přestože horolezci postupují od nejvyšších vrcholů k nejnižším, v realitě vylezou každý rok víc metrů. Důležitý je totiž startovní bod. Zatímco na Mount Everest lezci vyrazili z tábora ve výšce 6 500 metrů, a urazili tak do cíle 2 350 metrů, o rok později je od vrcholu K2 dělilo již 3 611 metrů a loni se na Kančendžengu dostali až po zdolání 3 736 metrů. Letos svůj cíl opět oddálili, když si za start určili základní tábor v Namche Bazaaru ve výšce 3 450 metrů. Cestou na vrchol bylo třeba překonat už celých 5 066 metrů.

Závodníci se o vytyčenou trasu dělí. Každý vyleze podle svých sil několik sad po čtyřiceti metrech (tj. pět osmimetrových cest na umělé stěně), zdolané metry se sčítají, a jakmile je součet roven předurčené trase na vrchol osmitisícovky, závod dospěje do finále. Každý závodník se zároveň účastní vyřazovacího rychlostního závodu, z něhož je do výsledku započítán součet dvou nejrychlejších časů sprinterských cest. O umístění v závodě rozhoduje počet vylezených metrů cestou na vrchol dělený časem ze sprintu. Konečně

pořádí je tak závislé na rychlosti i na vytrvalosti lezce.

Letošní, zatím nejnáročnější závod byl těžší i tím, že se ho účastnilo čtrnáct lezců, o dva méně než loni. Na každého tudíž připadl větší díl trasy. Navzdory tomu byl celkový společný čas skvělý – zatímco loni zvládli vylézt 3 736 metrů na Kančendžengu za hodinu a dvacet minut, tentokrát jim na zdolání více než pěti tisíc metrů stačila hodina a tři čtvrtě. „V minulém ročníku pouze tři závodníci překonali hranici 400 vylezených metrů. Letos se do rozmezí 440 a 520 metrů dostalo osm závodníků. O výsledcích nakonec rozhodovaly i desetiny sekundy ve sprintu,“ komentoval letošní ročník Rýmařovských osmitisícovek šéf Horalu Rýmařov Tomáš Neset.

Vítězem závodu se stal rýmařovský lezec Ondřej Šimko, který zvládl 520 metrů a v součtu dvou cest měl nejrychlejší čas 16,33 sekund. Za ním si bezmála půlkilometrový úsek (480 metrů) ukrojil František Ondrášek rovněž z Rýmařova s nejlepším časem 17,24 sekund a na třetí příčku se vyšplhal Michal Kuda z Poličky s porcí 440 metrů a nejlepším časem dvou cest 17,41 sekund.

Ženy se do závodu přihlásily opět čtyři a nic se nezměnilo ani na medailových pozicích, nicméně lezkyně tentokrát zdolaly více metrů. První Milica Peterková z Rýmařova urazila stejně jako o rok dříve 480 metrů a v součtu dvou cest měla nejlepší čas 20,62 sekund, čímž si o téměř čtyři vteřiny vylepšila svůj loňský rekord. Druhá Júlia Balážová ze slovenských Bánovců nad Bebravou také vylezla 480 metrů (loni 400 m) a časem 27,85 sekund překonala svůj loňský nejrychlejší výsledek o víc než vteřinu. A lepší byla i Ivana Hofírková z Rýmařova na třetím místě, která sice časem 32,32 sekund svůj loňský rekord nepřekonala, ale zato zdolala 280 metrů, tedy o 120 metrů více než v minulém ročníku.

Sponzory čtvrtého ročníku osmitisícovek byly město Rýmařov, firma Katr, organizace STAN a SVC Rýmařov, které poskytlo zázemí pro konání závodu. Díky finančním příspěvkům sponzorů mohli být medailisté oceněni kvalitním horolezeckým vybavením; hlavní cenou byl pár cepínů Singing Rock Bandit. Místní horolezci kromě tréninků na umělých stěnách pořádají i výjezdy na přírodní skály. Letos už absolvovali zimní výstup v okolí Popradského plesa a čeká je letní lezení v Tatrách a rakouských Alpách a sportovní lezení na Sicílii. Nezanedbávají ani domovský Rabštejn, jehož správu už loni začali naplňovat výměnou jistění a čištěním skal. Na Rabštejně brzy proběhne i první společná akce nově založeného dětského oddílu Horalu Rýmařov, který vede Jakub Vala. Plán oddílových akcí je zveřejněn na stránkách oddílu horalrymarov.cz.

ZN

Mladí horolezci v závodech Moravskoslezského Gekona

V březnu a dubnu absolvovaly děti z lezeckého kroužku Střediska volného času Rýmařov další dva závody Moravskoslezského Gekona. V opavském kole 11. března se v nejmladší dívčí kategorii velmi dobře vedlo Vendulce Ambrožové – vylezla obě kvalifikační cesty až k vrcholu, ve finále také topovala a v superfinále skončila na chytu č. 7, což jí v celkovém součtu vyneslo na třetí místo. V chlapecké kategorii jsme měli také jediného lezce, Matěje Fryblíka. Ten taktéž všechny kvalifikační cesty i finálovou s přehledem topoval. Dolezl k tomu i v superfinále a jen čas jej odsunul rovněž na třetí místo. V dívčí kategorii 11–14 let byla velkou favoritkou Amálie Andršová. Amálka nezklamala, vylezla všechny kvalifikační cesty i cestu finálovou a v superfinále dolezla k poslednímu chytu v nejlepším čase, takže suverénně zvítězila. V chlapecké kategorii 11–14 let výborně lezl Šimon Nádvořík. Kvalifikační cesty topoval, ve finále taktéž a opět muselo rozhodnout až superfinále. Tam se dostal se třemi dalšími lezci k 8. chytu a musel rozhodnout až čas, který mu zaručil výborné třetí místo.

Další kolo se uskutečnilo 8. dubna v Orlové. Na velké stěně plně převisů nebyl závod rozdělen na kvalifikaci a finále, ale všechny děti absolvovaly tři cesty – dvě na obtížnost a jednu na rychlost. V nejmladších kategoriích jsme měli zástupce pouze v chlapecké kategorii – Matěje Fryblíka, který přešel všechny cesty na obtížnost a až čas jej o necelou vteřinu odsunul na třetí místo. Po závodě si Matěj v rámci tréninku přešel cesty vyšších věkových kategorií bez zaváhání. Podobná situace byla i mezi dívkami ve věku 11–14 let. Amálie v obtížnosti vylezla vše k tomu a teprve v rychlostním závodě našla

jedinou přemožitelku a musela se tentokrát spokojit s druhým místem. Na stupních vítězů žádný další závodník z Rýmařova nestanul, ale i tak se naši lezci neztratili a se ctí hájili rýmařovské barvy.

Další kolo děti čeká 20. května na domácí půdě, na stěně Střediska volného času Rýmařov. Přijďte povzbudit rýmařovské lezce a podívat se, jak si poradí s obtížností našich cest. *Fota a text: Jakub Vala*

PROVÁDÍME

- Kanalizační přípojky
- Vodovodní přípojky
- Elektro přípojky
- Elektroinstalační práce

Kontakt:

Pokorný Pavel, Opavská 18, 795 01 Rýmařov

Mobil: 608 830 881

E-mail: pokornypavel2@seznam.cz

JAK VYJDE

Další číslo **RÝMAŘOVSKÉHO HORIZONTU**

bude v prodeji od **5. 5. 2017**

Uzávěrka pro vydání
je ve čtvrtek

27. 4. 2017 do 12 hodin

Těšíme se na vaše příspěvky!

Vydavatel: Středisko volného času Rýmařov, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 370, <http://www.rymarov.cz/mesto>.
Neoznačené foto: Redakce. **Uzávěrka dne:** 13. 4. 2017. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, případně úpravy nevyžádaných příspěvků a nemusí nutně souhlasit se stanovisky uveřejněnými v příspěvcích dopisovatelů. **Redakce:** Mgr. Jiří Konečný, Mgr. Zdenka Přikrylová. **Redakční rada:** Ing. Miloš Marek, Bc. Leona Pleská, Mgr. Vladimír Stanzel, Mgr. Vlastimil Baran. **Adresa redakce:** Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 374, mobil: 732 102 489, e-mail: rymhor@seznam.cz, <http://svcrymarov.cz/horizont.php>. **Vyšlo dne:** 21. 4. 2017. **Příspěvky laskavě zasílejte nejpozději do 27. 4. 2017. Další číslo vyjde 5. 5. 2017. Grafická úprava novin:** Tiskárna APRO Bruntál, Ruská 10, 792 01 Bruntál, tel./fax: 554 23 00 27, e-mail: apro@iol.cz. Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017. ISSN 1214-4517. **Cena 15 Kč**

BUGRFEST VOL.

KINO STARÁ VES U RÝMAŘOVA
6.5.2017
VSTUP OD 14:00

150,-

10 LET LEGENDY

DEATH TRUTH progressive-death / Olomouc

DEATH TRUTH grind-death / Ostrava

CASTRUM death / Užgorod

DEATH TRUTH death / Brno

ACID FORCE Soul / Hildesheim

DEATH / mladá mládež Velichov

THRASH CORE / Olomouc

WWWFACEBOOK.COM/BUGRFEST WWWBUGRFESTPISE.CZ

STIHL

Akční slevy až 2.500 Kč

ČAS NA TO, CO VÁS BAVÍ.

Křovinořezy a další stroje
v prodejní akci od 18. 4. do 30. 6. 2017.

Markéta Slaměňíková - STIHL
Malá Morávka 213
tel.: 723 912 274, 554 273 209
Po-Pá 8:00-12:00 13:00-16.30

Sřídisko volného času Rýmařov, CK Stará Ves a Ski klub RD Rýmařov zvou na

CYKLISTICKÉ ZÁVODY HORSKÝCH KOL

PO JESENICKÉ MAGISTRÁLE

14.5.2017
Rýmařov
Flemmichova zahrada

více na:
www.svcrymarov.cz
www.jesenickysnek.cz

závod je zařazen do seriálu JESENICKÝ SNEČEK, ve kterém startují i ty nejmladší kategorie

Jesenická magistrála

Prezence: 8:45-9:45 v lyžařské chatě ve Flemmichově zahradě
Start: U lyžařské chaty ve Flemmichově zahradě
10:00 – Jesenický sneček
11:30 – start ostatních kategorií

Startovné: 120 Kč, kategorie H, G 50 Kč, mladší zdarma
V ceně startovního občerstvení a sáček, láhveček, mléčků, pivo, limonáda
Ceny: Ceny pro první tři v kategorii
Pro ostatní souborově

HOLBA
Rýmařov
fayx
LESYČKA
LAMONT
SVC
kofola
INFIN
Bata
www.studiodva.cz

STUDIO DVA uvádí Philippe Claudel

aneb PARLE MOI D'AMOUR

O LÁSCĚ

HRAJÍ: Jana Krausová Karel Roden

PŘEKLAD: Alexander Jerie
REŽIE: Adam Kraus

RÝMAŘOV 27. 5. velký sál SVC v 19:00
vstupenky na www.ticketart.cz vstupní 400,- / 430,- / 460,- / 370,-
předprodej vstupenek Rýmařov: Infocentrum, nám. Míru

Bata
www.studiodva.cz

Lékárna Avion

Rýmařov, Nám. Míru 3

Vaše rodinná lékárna

SE ZÁKAZNICKOU KARTOU ZÍSKÁVÁTE

zde odstříhnout

SLEVA 100 Kč

Na nákup sortimentu volného prodeje nad 500 Kč,
při předložení kupónu a zákaznické karty.
Slevy nelze sčítat.

* Platnost slevového kupónu je do 31. 12. 2017, lze jej uplatnit v lékárnách viz níže

SE ZÁKAZNICKOU KARTOU ZÍSKÁVÁTE:

- 20% slevu na antikoncepci
- Inzulíny bez doplatku
- Slevu z doplatku za léky
- Věrnostní bodový systém

AKČNÍ PRODUKTY

Analergin 50 tablet

K léčbě příznaků spojených s alergickými stavy, jako jsou senná rýma, přetrvávající alergická rýma a chronická kopřivka. Lék k vnitřnímu užití. Čtěte pečlivě příbalový leták.

Běžná cena:

~~129 Kč~~

Akční cena:

99 Kč

Ibuprofen 400mg Galmed 30 tablet

Pro zmírnění bolesti a snížení teploty. Lék k vnitřnímu užití. Čtěte pečlivě příbalový leták.

Běžná cena:

~~55 Kč~~

Akční cena:

29 Kč

NEJEZDĚTE DO BRUNTÁLU! ŠETŘÍME VÁM PENÍZE A ČAS

Lékárna Avion, Rýmařov

Nám. Míru 216/3, Rýmařov
Tel.: 554 219 823
E-mail: avion@lekarnauhradeb.cz

www.lekarna-avion.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

Po – Pá 8.00 – 12.00 12.30 – 16.30
So ZAVŘENO
Ne ZAVŘENO

facebook.com/Lékárna Avion